

HRVATSKI VOJNIK

EUR 2,10 / CAD 3,00 / AUD 3,30 / USA 2,00 / CHF 3,50 / SLO EUR 1,80 / SEK 17,00 / NOK 17,00 / DKK 15,50 / GBP 1,30

ISSN 1330 - 500X
PRINTED IN CROATIA
0 0 4 1 1

9 771330 5000003

VOJARNA

"SVETI NIKOLA" U SPLITU

OBUKA

VOJNOPOLICIJSKIH SPECIJALACA

IZRAËL MIJENJA DOKTRINU

Hrvatska
vojna industrijaINsig2 – prva
na NATO
tržištu

OSRH
SVEČANA PRISEGA
DRAGOVOLJNIH ROČNIKA
VRHUNSKIH SPORTAŠA

PREŽIVLJAVANJE U DIVLJINI

NOVOSTI IZ SVIJETA

Priredio Domagoj VLAHOVIĆ

BEČ

OTKAZ ZBOG INTERVJUA

Intervju austrijskom tjedniku Profil bio je kovan za zaposlenje načelnika glavnog stožera austrijskih oružanih snaga, javlja France-Presse. Naime, general zbora Edmund Entacher kritizirao je vladine planove o ukidanju obveznog služenja vojnog roka i potpunoj profesionalizaciji. Tvrđio je da je to preskup potez te da za potpunu profesionalizaciju nema dovoljno odgovarajućih kadrova. Ministar obrane Norbert Darabos reagirao je brzo i pokrenuo postupak za otpuštanje načelnika. Rekao je da su javni generalovi komentari poljuljali povjerenje u njega i morao ga je osloboditi njegovih dužnosti.

SAINT-NAZAIRE

POTVRDA DOGOVORA

Francuska i Rusija još su od 2009. pregovarale o mogućnosti da članica NATO-a proda Rusima amfibijske brodove klase Mistral. Sporazum je 25. siječnja potvrđen potpisanim ugovorom, i to u najvećem opsegu od spominjanih dva do četiri broda. Ruska će ratna mornarica dobiti četiri nova broda, od kojih će dva biti sagrađena u Saint-Nazaireu, a ostali prijenosom tehnologije u Rusiju. Riječ je o prvoj velikoj ruskoj kupovini ratne opreme od članice NATO-a. Zasad se ne spominje točan iznos, ruska strana je tek spomenula da je manji od 600 milijuna eura. Ne zna se ni koje će tehnološke pojedinosti biti transferirane iz Francuske na Istok. Brodovi

klase Mistral mogu nositi do 16 helikoptera, četiri zrakoplova, 13 tenkova, oko sto drugih vozila i 450 vojnika. Opremljeni su prostorijama za zapovjedni stožer te bolnicom sa 69 kreveta.

US Navy

CHAPEL HILL

KOŠARKAŠKI SPEKTAKL NA PALUBI

Da bi sportske događaje učinili što spektakularnijima, Amerikanci su očito spremni na svakakve ideje. Najnovija je odigravanje košarkaške utakmice studentske NCAA lige na palubi nosača zrakoplova. Prema riječima sportskog direktora sveučilišta North Carolina, ideja je prilično odmakla u realizaciji. Zasad se zna Carolinin pro-

tivnik (Michigan State), kao i datum odigravanja. To bi bio 11. studenog, američki Dan veterana, a utakmica bi se igrala u luci San Diega. Iako još nisu potpisani nikakvi ugovori niti se ne nagađa koji bi to nosač bio, teško da će, unatoč visokim sigurnosnim zahtjevima, ovakva originalna ideja biti napuštena.

BUENOS AIRES

SMRT U ZATVORU

Nekadašnji argentinski general, poznat kao jedan od vođa zloglasne vojne hunte, 22. je siječnja umro u zatvoru. Cristina Nicolaides (86) podlegao je plućnoj bolesti. Počevši od 2007., izdržavao je 25-godišnju zatvorsku kaznu, kao prvi general iz zločinačke vojne hunte. Početkom ožujka trebalo mu se opet suditi, i to za slučajevе otmice male djece. Kako tvrdi organizacija za ljudska prava "Bake Plaza

del Mayo", od 1976. do 1983. više od petsto male djece oduzeto je protivnicima režima i dano lojalnim obiteljima.

TALLIN

POZIV U NORDEFCO

Članice NORDEFCO-a, tijela zaduženog za blisku obrambenu suradnju nordijskih zemalja, 21. su siječnja službeno pozvali Estoniju, Litvu i Latviju da im se pridruže. Poziv je uputio prvi časnik švedske vojske general zbora Sverker Goeranson na zajedničkom sastanku u estonskom glavnom gradu Tallinu. Švedska, Nor-

veška, Finska, Danska i Island 2009. su se udružile u NORDEFCO. U sklopu njega zajedno rade na strateškim, vježbovnim i obučnim aktivnostima, kao i na sudjelovanju u međunarodnim misijama. Ulazak novih triju zemalja u NORDEFCO povećao bi stabilnost i sigurnost u Skandinaviji i području Baltika, rečeno je na sastanku.

16

Svečana prisega dragovoljnih ročnika vrhunskih sportaša

Projekt između MORH-a i HOO-a je projekt nade Republike Hrvatske. Nadam se da će ovaj prvi naraštaj dragovoljnih ročnika vrhunskih sportaša postizati odlične sportske uspjehe i uime Oružanih snaga RH. Iako će to od njih tražiti iznimno veliki trud i napor jer je potrebno uskladiti i sportski i vojni poziv, uvjeren sam da će ispuniti naša očekivanja, rekao je brigadni general Zvonko Peternel

INsig2 – prva na NATO tržištu

Hrvatska tvrtka INsig2 iz IN2 Grupe, koja se bavi osmišljavanjem i primjenom sofisticiranih rješenja integrirane korporativne sigurnosti, uspješno je zaključila prvi posao, kao tvrtka iz RH, s NATO-om. Dobivši i nedavno obavivši posao informatičkog opremanja NATO-ove baze u Napulju, INsig2 je probio led i na neki način ušao u povijest

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Novost u ovom ciklusu obuke vojnopolicijskih specijalaca jest uvođenje i primjena neubojitih sredstava nove generacije, odnosno uporaba električnog oružja koje će osigurati veću operativnu sigurnost i prije svega očuvanje ljudskih života. Za rukovanje novom tehnikom za sada su obučeni instruktori satnije Specijalne vojne policije

OBUKA VOJNOPOLICIJSKIH SPECIJALACA

4

MORH I OSRH

- 6 **NOVOSTI IZ MORH-a**
Susret ministara obrane Hrvatske i Mađarske
- 8 **VOJARNA "VITEZ DAMIR MARTIĆ"**
Ministarски susret u Rakitju
- 9 **GODIŠNJIČKA**
Obilježena 18. godišnjica VRO Maslenica
- 10 **NOVOSTI IZ NATO-a**
Savez spreman za suradnju s Rusijom o proturaketnom štitu
- 14 **NOVOSTI IZ MORH-a i OSRH-a**
Treći Okrugli stol o nacrtu Strategije nacionalne sigurnosti
- 15 **NOVOSTI IZ OSRH-a**
Završna obuka 5. GOMLT-a

VOJNA
TEHNIKA

- 20 **NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
- 22 **VOJNA OBUKA**
Preživljavanje u divljini
- 27 **VOJSKE SVIJETA**
Izrael mijenja doktrinu

MAGAZIN

- 30 **SREDNJOVJEKOVNE BITKE**
Bitka na Voži 1378. - kraj nepobjedivosti Mongola
- 32 **DOMOVINSKI RAT**
Informacije u srpskom tisku o bojevima za Tovarnik i Ilaču (V. dio)
- 33 **POZDRAV DOMOVINI**
Molim
- 35 **IZ ZBIRKI VOJNOG MUZEJA**
Odora francuskog časnika EUFOR-a

Novost u ovom ciklusu obuke vojnopolicijskih specijalaca jest uvođenje i primjena neubojitih sredstava nove generacije, odnosno uporaba elektroničkog oružja koje će osigurati veću operativnu sigurnost i prije svega očuvanje ljudskih života. Za rukovanje novom tehnikom za sada su obučeni instruktori satnije Specijalne vojne policije

OBUKA VOJNOPOLICIJSKIH SP

Vrhunska znanja, vještine i specijalnosti kojima mora vladati svaki vojnopolicijski specijalac stječu se i održavaju jedino redovitim obukom i vježbanjem. Upravo zato satnija Specijalne vojne policije Pukovnije vojne policije HKoV-a, čiji pripadnici u svakom trenutku trebaju biti u top formi, godišnje provodi niz obučnih aktivnosti.

Prvi u nizu ovogodišnjih redovitih obučnih ciklusa odrđivali su od 18. siječnja u vojarni "Sveti Nikola" u Splitu. Riječ je o specijalističkoj, intergranskoj obuci u kojoj su osim pripadnika satnije Specijalne vojne policije sudjelovali i Eskadrila transportnih helikoptera 93. zb i Hrvatska ratna mornarica. Prema

programu uvježbavali su i usavršavali tehnike ulaska i izlaska u helikopter, rappeling, brzi konop, helikopterske desante na brod i zgrade, upade u objekte, postupanja u složenim situacijama, privođenje i sprovodenje osumnjičenih, rješavanje talačkih situacija i niz drugih aktivnosti iz djelokruga njihova posla.

Zajedničko uvježbavanje

"Ljudi su u dobroj kondiciji. Zadovoljan sam. Mlađi pripadnici satnije, rame uz rame sa starijim i iskusnijim kolegama održuju sve zadaće", kazao nam je voditelj obuke poručnik Alenko Tonković. Kad smo ih posjetili, radili su zajedno s

ECIJALACA

pripadnicima Eskadrile transportnih helikoptera ulazak i izlazak iz helikoptera i brzo uže - rappel tehnika. Obje strane ovakav oblik suradnje i zajedničko uvježbavanje ocijenili su korisnim.

"Svi smo mi profesionalci i nema nikakvih problema. Volio bih kad bi ovakvih vježbi bilo više jer su korisne i nama i njima. Tijekom uvježbavanja svi dajemo najbolje od sebe, a stječe se i povjerenje u ljude", ocjena je suradnje sa satnijom Specijalne vojne policije koju je dao zapovjednik Eskadrile transportnih helikoptera bojnik Tomislav Pušnik. Zajedničkim radom se, napominje bojnik Pušnik, i jedni i drugi ospo-

bljavamo da bismo u nekim kriznim situacijama u što kraćem vremenu što bolje i brže reagirali.

Suradnju je dobrom ocijenio i zamjenik zapovjednika satnije Specijalne vojne policije poručnik Andrej Smolek koji je sa svojim ljudima bio u Splitu. "Mi računamo s njihovom profesionalnošću, a oni imaju povjerenja u nas da smo osposobljeni za svoje zadaće. Problema nema."

Standarde, intenzitet i složenost ionako psihofizički teške i zahtjevne obuke svake godine podižu na višu razinu. "Obuka se stalno nadograđuje, a sposobnosti i obveze se stalno proširuju u skladu s Ciljevima snaga", napomenuo je poručnik Smolek.

To i ne čudi jer vojni policajac-specijalac je po složenosti i zahtjevnosti zadaća koje obavlja na vrhu piramide. Smolek je kazao da je novost u ovom ciklusu obuke vojno-policajskih specijalaca uvođenje i primjena neubojitih sredstava nove generacije odnosno uporaba električnog oružja koje će osigurati veću operativnu sigurnost i prije svega očuvanje ljudskih života. Za rukovanje novom tehnikom za sada su obučeni instruktori satnije Specijalne vojne policije.

Uvježbavanja tijekom ovog kao i drugih redovitih obučnih događanja koja ih očekuju tijekom godine važna su ne samo za obavljanje redovitih zadaća vojnopolicijskih specijalaca nego i za uspješno sudjelovanje u međunarodnim aktivnostima. Jedna od najvažnijih jest ciklus obuke i vježbi NATO Multinacionalne bojne VP-a čija će se završna vježba Black Bear 11 u rujnu ove godine održati u Slovačkoj. ■

Susret ministara obrane Hrvatske i Mađarske

Ministar obrane Republike Hrvatske Davor Božinović susreo se 24. siječnja s ministrom obrane Republike Mađarske Csabom Hendeom u Zapovjedništvu za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" Hrvatske kopnene vojske u Osijeku.

U izjavi za medije ministar Božinović je rekao da je iznimno zadovoljan suradnjom dviju država istakнуvši kako je Republika Mađarska jedan od najvećih zagovaratelja euroatlanskog puta Hrvatske, kako članstva u NATO-u tako i ulaska u EU. "Pogotovo je to važno u ovoj godini kada Mađarska u prvoj

Snimio Josip Kopić

polovici godine predsjedava Europskom unijom", rekao je ministar zahvalivši mađarskoj Vladi na potpori Hrvatskoj tijekom pregovora oko ulaska u EU. Osvrnuo se i na bilateralnu suradnju dviju država u obrambenom sektoru istakнуvši da je ona na iznimno visokoj razini što dokazuje gotovo 40-ak planiranih zajedničkih aktivnosti tijekom 2011. koje će se odvijati provedbom zajedničkog sporazuma. Zahvalio je, također, mađar-

skom kolegi na pomoći u organizaciji izložbe vojne industrije i naoružanja vojne opreme što je održana u listopadu 2010. u Budimpešti koja je polučila ne samo veliki rezultat nego i dala smjernice kako dvije države mogu surađivati na području vojne industrije. "Na toj izložbi ostvarena je suradnja tvrtki vojne industrije dviju zemalja, a na nama je da se suradnja u vojnoj industriji dodatno intenzivira, budući da postoji obostrani interes", rekao je ministar. Najavio je, također, da očekuje da na Sajmu vojne opreme i naoružanja koji se održava u Splitu u ožujku ove godine budemo u situaciji neke od tih projekata i konkretnizirati.

Mađarski ministar obrane Csaba Hende izjavio je da Mađarska daje punu potporu Hrvatskoj na putu u članstvo u Europsku uniju, kao i na području projekata vojne industrije. "Iako na području bilateralne suradnje dviju država nema otvorenih pitanja, naš nacionalni interes jest poboljšati i intenzivirati suradnju na području vojne industrije", rekao je mađarski ministar obrane. Posebno se osvrnuo na suradnju Mađarske i Hrvatske u međunarodnoj mirovnoj operaciji ISAF u Afganistanu ocjenivši je izvrsnom budući da mađarski i hrvatski vojnici zajedno sudjeluju na dvije lokacije.

OJI

Susret s pripadnicima 4. MN OMLT-a

U sklopu posjeta Zapovjedništvu za obuku i doktrinu HKoV-a u Osijeku, ministar obrane Davor Božinović susreo se 24. siječnja s pripadnicima 4. multinaacionalnog mješovitog hrvatsko-američkog obučnog tima (MN OMLT) koji uskoro odlazi u misiju ISAF u Afganistanu.

Ministru Božinoviću se u susretu s hrvatskim i američkim vojnicima pridružio mađarski ministar obrane Csaba Hende, koji se nalazi u posjetu RH, zaželjevši im mnogo uspjeha u misiji ISAF. Tijekom susreta hrvatski ministar je istaknuo važnost sudjelovanja pripadnika Oružanih snaga u misiji ISAF te im zaželio mnogo uspjeha u

radu. "Ponosan sam što imam priliku susresti se s pripadnicima zajedničkog hrvatsko-američkog obučnog tima koji će sudjelovati u misiji ISAF i tako pridonijeti zajedničkom miru i stabilnosti u Afganistanu", rekao je Božinović. Naglasio je da ne sumnja da će pripadnici 4. MN OMLT-a, kao što su to činili njihovi prethodnici, svoje zadaće u misiji ISAF obavljati profesionalno i kvalitetno.

Uime pripadnika 4. MN CS OMLT-a na posjetu ministru Božinoviću zahvalio

Snimio Josip Kopić

je bojnik Oliver Švos naglasivši da će u sklopu 4. MN CS OMLT-a primijeniti sva znanja i sposobnosti koja su usvojili tijekom obuke.

Četvrti MN CS OMLT čine pripadnici OSRH-a i američke vojske iz sastava Nacionalne garde Minnesota.

OJI

Ministar Božinović u ZOD-u

Upoznavanje s aktivnostima HKoV-a vezanim uz obuku pripadnika OSRH-a bila je tema radnog posjeta ministra obrane Davora Božinovića 24. siječnja u Zapovjedništvu za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" u Osijeku.

Istaknuo je da ga raduje što ima prilike vidjeti da se standardi za koje se Republika Hrvatska obvezala u NATO-u provode. Pritom je naglasio da naše Oružane snage moraju i dalje biti usmjerene na znanje i obuku svih pripadnika OSRH-a. "Na nama

Snimio Josip Kopić

je da sve ono što je dobro konstantno podižemo na još višu razinu", rekao je ministar Božinović.

U sklopu posjeta ZOD-u ministar se susreo i s pripadnicima 4. multinacionalnog mješovitog hrvatsko-američkog obučnog tima (MN OMLT) koji uskoro odlazi u misiju ISAF u Afganistanu.

Zapovjedništvo za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" ustrojbena je cjelina HKoV-a sa sjedištem u Osijeku. U procesu ustrojavanja, preuzeo je najveći broj djelatnika 3. korpusa OSRH-a i smješteno je u zgradu bivšeg zapovjedniš-

tva, stoga je za Dan ZOD-a određen 2. listopada, kao dio tradicije Domovinskog rata na ovom području istočne Hrvatske. Na isti datum 1991. godine nastala je i 1. Operativna zona Osijek preustrojem Zapovjedništva ZNG u Osijeku. Temeljne su zadaće ZOD-a: razvoj i izrada doktrinarnih dokumenata koji se odnose na kopnene snage, sudjelovanje u izradi planova opremanja i modernizacije, provedba obuke pojedinaca, potpora u obuci postrojbi za sudjelovanje u međunarodnim vojnim operacijama, te sudjelovanje u ocjenjivanju obučenosti postrojbi za MVO. ZOD, također, sudjeluje u provedbi temeljne vojne obuke ročnika na dragovoljnem služenju vojnog roka, specijalističke obuke za prijam u djelatnu vojnu službu, funkcionalne obuke tečajevima na nacionalnoj i međunarodnoj razini, u obuci i ocjenjivanju te obuci za međunarodne misije, a također pruža i potporu HVU "Petar Zrinski" u školovanju časnika i dočasnika.

U sastavu Zapovjedništva nalaze se četiri središta: Središte za temeljnu obuku u Požegi, Središte za borbenu obuku na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" na Slunju, Simulacijsko središte koje je smješteno u Zagrebu na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" i Obučno središte za međunarodne vojne operacije u Rakitju.

OJI

Posjet ministra obrane Vojnom ordinarijatu

U Vojnom ordinarijatu susreli su se 23. siječnja ministar obrane Davor Božinović i vojni ordinarij Juraj Jezerinac. Razgovarali su o aktivnostima Vojnog ordinarijata i Ministarstva obrane u 2011. godini, pri čemu je biskup Jezerinac istaknuo zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom s MORH-om i OS-om. Tijekom susreta razgovaralo se i o poslanju Vojnog ordinarijata unutar MORH-a i MUP-a te je predstavljena njegova međunarodna

i tuzemna djelatnost, a razmijenjena su i mišljenja o unapređenju suradnje na pojedinim područjima. Ministra Božinovića su također informirali o djelovanju vojnih kapelacija u sklopu Oružanih snaga, planovima daljnje rada i o potrebi unapređenja međunarodnog djelovanja Vojnog ordinarijata.

Nakon sastanka, ministar Božinović nazočio je nedjeljnoj misi u Vojnom ordinarijatu.

OJI

Ministarski susret u Rakitju

Snimio Josip KOPI

U Obučnom središtu za međunarodne vojne operacije u Rakitju ministar obrane Davor Božinović primio je 26. siječnja u bilateralni posjet ministricu obrane Republike Slovenije Ljubicu Jelušić.

Razgovarali su o dosadašnjoj bilateralnoj suradnji na području obrane, doprinosu dviju zemalja u međunarodnim mirovnim operacijama te o sigurnosnom stanju u regiji. Dugogodišnja suradnja dvaju ministarstava ocijenjena je iznimno uspješnom i intenzivnom posebicima na području vojne izobrazbe i osposobljavanja, obrambenog planiranja i logistike, sigurnosno-obrambenih konzultacija, razmjene iskustava u međunarodnim operacijama i drugih područja iz obrambenog sustava.

Ministar Božinović je u izjavi za medije naglasio da su Hrvatska i Slovenija prijateljske zemlje čiji su odnosi posebice na području obrambenog sektora iznimno uspješni te se isto može očekivati u budućnosti. "Mi smo saveznici u NATO-u, uskoro i strateški partneri u Europskoj uniji, u kojem prijateljstvo dviju zemalja samo generira te otvara mogućnosti za nove suradnje", rekao je Božinović. Osvrnuo se na suradnju Hrvatske i Slovenije u mirovnoj operaciji ISAF u Afganistanu koja će dobiti nove dimenzije jer ove godine Hrvatska preuzima vodstvo Vojnopolicijske škole ANA-e gdje bi Slovenija trebala sudjelovati s dva instruktora. "Suradnja u savezničkim međunarodnim operacijama najbolji je način kako osigurati sigurnost i stabilnost u regiji", rekao je

ministar te dodao da je jedan od prioriteta Hrvatske i Slovenije suradnja na području vojne industrije, odnosno vojne opreme i naoružanja gdje obje zemlje mogu dati veliki doprinos, s obzirom na slične proizvode.

"Iznimno sam zadovoljna suradnjom dviju zemalja na svim područjima obrambenog sektora, koju ćemo nastaviti i u ovoj godini", rekla je slovenska ministrica obrane Ljubica Jelušić. Naglasila je da je Slovenija zainteresirana za intenziviranje suradnje vojnoškolskih ustanova i školovanje časnika i dočasnika na svim razinama. Tome je dodala da je za Sloveniju neprocjenjivo iskustvo Republike Hrvatske koja u međunarodnoj mirovnoj operaciji ISAF u Afganistanu ima tri OMLT-a. "To je najsigurniji i najbolji način da se pridonoše stabilnosti u regiji i svijetu", zaključila je slovenska ministrica obrane.

Na sastanku se razgovaralo i o mogućoj suradnji oružanih snaga na području ABKO-a tako da se razmatra pridruživanje jednog voda pripadnika OSRH-a bojni Slovenske vojske u sklopu NATO "NRF" programa.

U sklopu posjeta slovenskog izaslanstva ministarstva obrane, načelnik Službe za međunarodnu suradnju Davor Čutić i vojni izaslanik Republike Slovenije u RH brigadni general Alojz Završnik potpisali su Plan suradnje za 2011. između Hrvatske i Slovenije. Ivana VALENTIĆ MIKŠIK

Polaznici Tečaja za visoke dočasnike OS Slovenije posjetili HVU

Polaznici i predavači Tečaja za visoke dočasnike OS Republike Slovenije 25. siječnja boravili su u posjetu Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski". Svrha posjeta bila je upoznavanje s Učilištem, njegovim ustrojem i programima izobrazbe, a poglavito s Visokom dočasničkom izobrazbom Dočasničke škole HVU. Slovenske je dočasnike primio ravnatelj HVU-a general-bojnik Mirko Šundov.

Tečaj za visoke dočasnike OS Slovenije traje tri mjeseca. Skupina dočasnika koja je posjetila HVU pripada prvom naraštaju koji polazi tečaj. Među predavačima je i stožerni narednik Dušan Utroša, koji je prošle godine uspješno završio Visoku dočasničku izobrazbu upravo na HVU. "Vrlo sam zadovoljan svime što sam naučio u Hrvatskoj. Lijepo je biti ponovno ovdje", rekao je Utroša. Govoreći o tečaju koji provodi OS Slovenije, istaknuo je da se on razlikuje od izobrazbe u Hrvatskoj, prilagođen je potrebama Slovenske vojske. No, u njemu se primjenjuju sva dobra iskustva

partnerskih zemalja iz NATO-a. "Poslije prvog tečaja analizirat ćemo rezultate i vidjeti kako dalje", zaključio je stožerni narednik, te dodao da će iskustva s posjetu HVU-u sigurno biti korisna za slovenske polaznike i nastavnike.

D. VLAHOVIĆ

GODIŠNICA

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Operacija je planirana i provedena pod kodnim nazivom Gusar, a započela je 22. siječnja ujutro u 7.05 sati. Već nakon 72 sata hrvatske Oružane snage ostvarile su glavne ciljeve operacije...

Obilježena 18. godišnjica VRO MASLENICA

Vrijenac je ispred Središnjeg križa na Gradskom groblju u Zadru položio izaslanstvo MORH-a i OSRH-a

Polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća ispred Središnjeg križa na Gradskom groblju u Zadru je 21. siječnja počelo obilježavanje 18. godišnjice vojno-redarstvene operacije Maslenica. Ceremoniji su nazočila brojna izaslanstva, uključujući izaslanstvo Hrvatskog sabora sa za-stupnicima Anom Lovrin, Nevenkom Marinović, Brankom Kutijom i Ivom Grbićem, izaslanstva MUP-a, lokalne uprave i udruga proizvihlih iz Domovinskog rata te članova obitelji poginulih branitelja. Izaslanstvo MORH-a i OSRH-a predvodili su zamjenik načelnika GSOSRH-a kontraadmiral Zdenko Simićić, zapovjednik HRM-a kontraadmiral Ante Urlić i zapovjednik Gardijske motorizirane brigade brigadni general Mladen Fuzul.

Kratku crticu o operaciji Maslenica pročitao je brigadir Ivica Matešić Jeremija. Potom je uslijedila molitva za poginule branitelje koju je predvodio

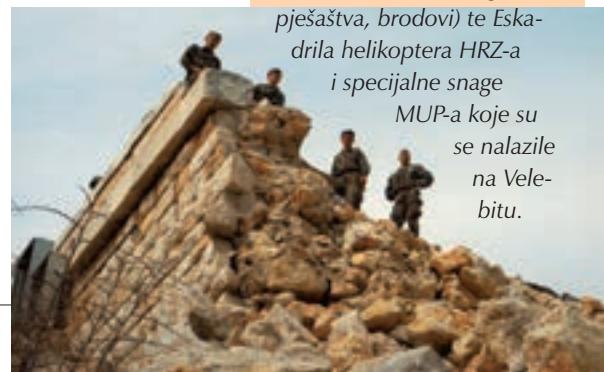

vojni kapelan Darko Poljak. Slična ceremonija, uz nazočnost svećanog postroja pripadnika Gardijske motorizirane brigade, priređena je na raskrižju Starčevičeve i Mačkove ulice, kod spomenika pripadnicima 3. bojne 4. gardijske brigade koji su od 1991. do 1993. godine poginuli u obrani grada Zadra i akciji Maslenica.

Program obilježavanja 18. godišnjice VRO Maslenica nastavljen je iduća dva dana na nekoliko mjesta diljem Zadarske županije uz više kulturnih i sportskih priredbi. ■

Polaganje vijenaca u Islamu Latinskom

Operacija je planirana i provedena pod kodnim nazivom Gusar, a započela je 22. siječnja ujutro u 7.05 sati. Već nakon 72 sata hrvatske Oružane snage ostvarile su glavne ciljeve operacije: oslobođeno je područje Novskog ždrila i zračne luke Zemunik te omogućen promet smjerom Karlobag – Maslenica - Zadar. Blokirane su snage protivnika u Obrovcu i Benkovcu te stvoreni uvjeti za oslobađanje šireg zadarskog područja i zauzimanje ključnih objekata na Velebitu.

U operaciji Maslenica sudjelovale su postrojbe tadašnjeg ZP-a i to 4. gbr, TG 112, u kojoj su bili i pripadnici db Obrovac, BG 113, 126. brigada, 7. domobranska pukovnija, domobranske bojne Benkovac i Biograd, 40. inženjerijska bojna, 307. LoB, 72. bVP, 264. IDS, 254. satnija veze, dijelovi topničkih i PZO postrojbi, dijelovi 9., 3., 2., i 1. gardijske brigade, dijelovi postrojbi GSOS-a, Središnji-ca ED Split, pomorske snage HRM-a (MOMP Ugljan, Odred kopneno-pomorskih diverzanata, 53. bojna mornaričko-desantnog

pješaštva, brodovi) te Eskadrila helikoptera HRZ-a i specijalne snage MUP-a koje su se nalazile na Velebitu.

Lana KUNIĆ, foto: NATO

Prva ovogodišnja pres-konferencija glavnog tajnika NATO-a

Na svojoj je prvoj konferenciji za novinare održanoj u ovoj godini glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen predstavio planove kojima će realizirati ciljeve zacrtane na Lisabonskom smitu, i to prije novog samita koji će se održati u proljeće 2012. Rasmussen je stoga istaknuo tri glavna prioriteta za ovu godinu, a to su održiv proces transicije u Afganistanu, progres na području

NATO reformi te djelotvornije angažiranje Saveza s partnerima. Govoreći o Afganistanu kazao je da će se ondje već na proljeće dogoditi novi start, budući da su neke pokrajine već spremne da afganistske snage sigurnosti u njima preuzmu vlast. Upravo zbog toga, Rasmussen je ocijenio da nadolazeća godina neće biti nimalo laka. "Nastavit ćemo prodirati u teritorije pobunjeni-

ka, pa kao odgovor možemo očekivati novo nasilje. Budućnost u Afganistanu neće odrediti pobunjenici već afganistanski narod", istaknuo je glavni tajnik. U skladu s obvezama preuzetim na Lisabonskom samitu, dodao je da će se zauzeti za provedbu reformi, a koje se tiču agencija te vojnih i zapovjednih struktura. "Ove će reforme poboljšati naše obrambene sposobnosti i pomoći pri djelotvornijoj uporabi resursa", kazao je Rasmussen.

Istaknuo je i da je postignut napredak u odnosima NATO-a i Rusije vezan uz proturaketni štit, te da će NATO proširiti svoje partnerstvo s državama i organizacijama s kojima dijeli brigu za zajedničku sigurnost, među kojima je posebno naglasio Ujedinjene narode i Europsku uniju.

Savez spreman za suradnju s Rusijom o proturaketnom Štitu

Glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen prošloga je tjedna u Bruxellesu kazao da je Sjevernoatlantski savez spreman surađivati s Rusijom u vezi proturaketnog štita, no istodobno je istaknuo potrebu neovisnosti njihovih obrambenih sustava. "Savez zagovara dva neovisna sustava, koja će ipak biti usklađena i koja će surađivati", potvrdio je na svom blogu glavni tajnik. Naime, on je, čini se, želio izložiti stajalište Zapada uoči sjednice Vijeća NATO-Rusija na razini veleposlanika i zapovjednika glavnih stožera, a koja će se krajem siječnja održati u Bruxellesu. Rasmussen je napomenuo i da se NATO-ova sigurnost temelji na kolektivnoj obrani, i to prema članku 5. Washingtonskog ugovora, kojim je 1949. utemeljen Savez. Kolektivna obrana znači da su za nju odgovorne same zemlje NATO-a, što nije slučaj s Rusijom, pa se prepostavlja da Rusija, jaka i neovisna zemlja, želi zadržati potpuni nadzor nad svojim obrambenim sustavom.

Nordijski samit

Činjenica da bi uskoro neutralne zemlje Finska i Švedska ipak mogle postati dijelom NATO-a, glasno je odjeknula u ruskim medijima. Naime, prošloga je tjedna u Londonu održan nordijski samit na kojem su lideri devet zemalja raspravljali o jačanju suradnje s posebnim naglaskom na vojnoj i političkoj organizaciji, a kojoj je neslužbeni naziv Sjeverni tj. Artički mini NATO. Na samitu su uz Veliku Britaniju sudjelovale Danska, Norveška, Finska, Island i Švedska kao i tri baltičke države. Te će zemlje svoj rad nastaviti u travnju ove godine kada će zajedno zaključiti temeljne dokumente ključne za stvaranje novog saveza. Inače, kreiranje sjevernonordijske unije zamisao je švedskog povjesničara Gunnara Wetterberga, dok je bivši ministar obrane i vanjskih poslova Norveške, Thorvald Stoltenberg u projekt uključio stvaranje miniinačice NATO-a u Skandinaviji.

Uloga Saveza u Afganistanu

Uloga NATO-a u Afganistanu vezana je i uz UN-ovo zapovjedništvo i ISAF, a vođenje operacija u toj zemlji dovelo je do niza inicijativa, programa i sporazuma, a koje ne provode samo zemlje članice Saveza. Svrha je tih inicijativa i programa podupiranje snaga na terenu kao i unapređenje odnosa s vladom Islamske Republike Afganistan. Naime, na samitu koji je u Lisabonu održan prošle godine svoje dugoročne veze NATO i Afganistan zaključili su i Deklaracijom o partnerstvu. Riječ je o dokumentu koji je dao politički okvir za budućnost i pojačanu suradnju, posebice na području koje se tiče afganistanskih sigurnosnih snaga te reforme sigurno-

snog sektora. Naime, svrha NATO-ISAF snaga jest sprečavanje da Afganistan opet postane utočište terorista kao i pomoći pri izgradnji sigurnih uvjeta za život Afganistanaca. Zapovjedništvo ISAF-a, NATO je preuzeo u kolovozu 2003., a od tada je proširen doseg misije koji je prvobitno bio do Kabula. Stoga je i broj ISAF-ovih snaga narastao s početnih 5 000 na više od 130 000 vojnika iz 48 zemalja, uključujući i svih 28 NATO članica. Savez je od tada radio i na poboljšanju komunikacijskih i prometnih putova na području pakistansko-afganistske granice, a potpisani su i tranzitni sporazumi s Ruskom Federacijom. Naime, upravo NATO i Rusija dijele zajedničke interese u stabiliziranju Afganistana te šire regije. Tako je i nakon Lisabonskog samita na tragu te suradnje postignut i dogovor prema kojem je osnovana zaklada za potporu afganistske vojske da bi njihova zračna flota bila još uspješnija. Taj je projekt podprla i afganistska Vlada, snage ISAF-a kao i mjerodavne NATO agencije. Kako je izjavio glavni zapovjednik američkih snaga u Afganistanu David Petraeus, Afganistan ima potencijal postati "novi Put svile", raskrije trgovinskih putova, posebno mineralnim bogatstvima. Projekt SILK Afganistan 8 podrazumijeva i pristup internetu putem satelita akademске zajednice na Kavkazu i središnjoj Aziji. Tako je danas putem tog projekta povezano više od 28 000 studenata i predavača s jedanaest sveučilišta. Proširenje projekta planira se i za pokrajine Baghlan, Faryab, Ghazni, Helmand, Kunduz, Paktia kao i Parwan.

Hrvatska tvrtka INsig2 iz IN2 Grupe, koja se bavi osmišljavanjem i primjenom sofisticiranih rješenja integrirane korporativne sigurnosti, uspješno je zaključila prvi posao, kao tvrtka iz RH, s NATO-om. Dobivši i nedavno obavivši posao informatičkog opremanja NATO-ove baze u Napulju, INsig2 je probio led i na neki način ušao u povijest

INsig2 – prva na NATO tržištu

Najuočljiviji pozitivan efekt članstva Hrvatske u NATO-u jest "polica sigurnosti" koju smo dobili postavši dijelom najjačeg vojnosigurnosnog saveza na svijetu. Visoko među argumentima kotira i činjenica da ta sigurnost, te demokratski standardi koje članstvo podrazumijeva, zemlju čine pogodnjom za investicije. Nažalost, vrijeme pristupanja RH se poklopilo s razbuktavanjem svjetske gospodarske krize, tako da potonji argument nije mogao doći do izražaja. No, jedan događaj, zabilježen uglavnom u medijima koji se bave gospodarskim temama, potvrdio je pozitivan efekt ulaska RH u NATO na najizravniji mogući način. Nai-me, hrvatska tvrtka INsig2 iz IN2 Grupe, koja se bavi osmišljavanjem i primjenom

sofisticiranih rješenja integrirane korporativne sigurnosti, uspješno je zaključila prvi posao, kao tvrtka iz RH, s NATO-om. Dobivši i nedavno obavivši posao informatičkog opremanja NATO-ove baze u Napulju, INsig2 je probio led i na neki način ušao u povijest. Važnost tog događaja prepoznao je ministar obrane Davor Božinović, koji je nakon razgovora s glavnim tajnikom NATO-a u Bruxellesu naglasio da je uspjeh tvrtke INsig 2 signal koji će animirati i druge hrvatske tvrtke da se kandidiraju na slične natječaje. Riječ je o natječajima koje raspisuje sam Savez ili države-članice u sklopu Saveza. Naravno, spomenuto je i nužnu i podrazumijevajuću pomoć institucija hrvatske države.

Osmišljenom poslovnom strategijom do uspjeha

Upravo u želji da opišemo put na kojem je tvrtka postigla pionirski iskorak i postala pozitivan primjer, razgovarali smo s direktorom INsiga 2 Goranom Oparnicom.

Ideja o poslovanju s NATO-om sigurno nije došla slučajno, nego je dio promišljene poslovne strategije, sami smo ustvrdili na početku razgovora. "Hrvatska je mala zemlja. Ako detaljnije pogledate portfolio naših usluga, vidjet ćete da su prije svega namijenjene velikim tvrtkama, kakvih u našoj zemlji ima možda pedesetak", rekao je Oparnica. Dakle, INsig2 nije imao drugog izbora nego kao način opstanka tražiti širenje izvan Hrvatske. "Ulazak Hrvatske u NATO pružio nam je izvrsnu priliku. Odjednom, više pred sobom nemamo tržište od četiri i pol milijuna ljudi, nego tržište svih zemalja-članica".

Punopravno članstvo u Savezu uvjet je da tvrtka iz neke zemlje uopće dobije priliku pristupiti prema natječajima u organizaciji NATO-ovih agencija, poput NAMSA-e i NC3A. Subjekti izvan NATO-ova kišobrana dobivaju šansu samo u doista posebnim okolnostima, ako pružaju uslugu koju nitko iznutra nije u mogućnosti pružiti. Takvi su, međutim, vrlo rijetki. "Ako ne dolazite iz članice, nemaju s vama o čemu govoriti", potvrdio je Oparnica.

Spoznавши navedene prednosti, organiziravši se, i proučivši potrebe NATO-a, tvrtka je u kolovozu prošle godine obavila svoje prvo probijanje leda. Prijavivši se i uđovoljivši uvjetima, potpisala je Ugovor s NC3A, NATO-ovom agencijom za zapovjedne, kontrolne i komunikacijske sustave (Istaknutije su agencije još NAMSA i NCSA). "Postupak je počeo kontaktom s predstvincima Misije (vojne) RH pri NATO-u u Bruxellesu koji su nam omogućili dolazak i predstavljanje Agenciji u listopadu 2009., potom smo s iznimno pregledne i informativne web-stranice prikupili sve potrebne informacije o potreboj dokumentaciji. Zajedno s predstvincima hrvatske misije, koja nam je pružila veliku pomoć, pojasnili su nam mnoge postupke, popunili sve tražene dokumente i dostavili ih. Ništa se nije smjelo prepustiti improvizaciji, jer NATO je dobro uređena organizacija, u

Direktor INsig2 Goran Oparnica

kojoj se točno zna što trebate napraviti da biste stigli od točke A do točke B. Treba vjerno slijediti postupke koje nisu baš uvijek najjednostavniji. Ostalo je bilo na NATO-u”, sjeća se Oparnica. Osim dokumentacije dostavljene Agenciji NC3A, dodaje naš sugovornik, ispunili smo zahtjev za izdavanje Potvrde o prikladnosti i uz potrebnu dokumentaciju dostavili ga Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva RH, koji ju je, na zahtjev Agencije, i izdalio. Time smo završili postupak i potpisivanje BOA obavili smo u kolovozu 2010. u Bruxellesu. Sigurno je da su bitnu ulogu imale i dotadašnje reference tvrtke koje je Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva potvrdilo izdavanjem Potvrde o prikladnosti.

Pobjedili na NATO-ovu natječaju

Ubrzo nakon završetka tog svojevrnog “certificiranja”, iz Odjela za suradnju s NATO-om Hrvatske gospodarske komore, koja je neka vrsta posrednika između NATO-ovih agencija i hrvatskih tvrtki, počele su stizati informacije o tenderima raspisanim u sklopu NATO-a. U nekima od njih INsig2 je prepoznao poslovne prilike, a ključna su bila dva tendera na koje su se javili početkom studenoga prošle godine. “Odlučili smo se javiti. Naravno, nismo mnogo očekivali, što je i normalno kad se u nečemu prvi put sudjeluje, ali smo intenzivno radili petnaestak dana da bismo napravili najbolju moguću ponudu. Kad smo je poslali, za tjedan dana stigla nam je obavijest da smo dobili posao”. Tvrtka je opet probila NATO-ov led i povjerenio joj je informatičko opremanje jednog od najvažnijih NATO-ovih zapovjedništava! Zanimalo nas je u kakvoj konkurenciji su pobijedili na natječaju, no nismo dobili odgovor. Naime, ne zna ga ni Oparnica, a ni prokurist INsig2 Marjan Biškić, umirovljeni stožerni brigadir OSRH-a, koji se pridružio našem razgovoru u sjedištu tvrtke u Buzinu. Naime, bila je riječ o tenderu u kojemu NATO nema obvezu obavijestiti kandidate o drugim ponudama i ponuđačima.

Dakle, iako možemo samo nagađati o konkurenциji, ona sigurno nije bila male-

Potpisivanje Temeljnog sporazuma (BOA) obavljen je u kolovozu 2010. u Bruxellesu

na, pobijedili smo, netko bi rekao pobijedila je mala tvrtka iz male zemlje, koja je tek postala članicom Saveza. Rekli bismo da je riječ o jasnom dokazu da NATO nema predrasuda i da širom otvara vrata hrvatskim tvrtkama koje svojom pameću, uslugama i proizvodima mogu ispoštovati visoke standarde Saveza i ekskluzivnog kluba njegovih članica.

“Dvaput smo bili u Bruxellesu i razgovarali s direktorom NC3A agencije i njegovim suradnicima, i ni u jednom trenutku nisam primijetio rezerve s njihove strane. Vjerujem da ne treba očekivati nikakvih problema ni u budućnosti”, siguran je Oparnica, koji misli da na hrvatskom tržištu, a poglavito namjenskom, postoji više tvrtki koje će poći njihovim stopama. Za što bolji učinak hrvatskog gospodarstva na tom polju, jedan je od onih koji smatra da je udruživanje ključ. “Moramo naći načina kako NATO-u dostaviti kompletan paket-aranžman. Savez nije institucija koja kupuje proizvode i usluge i šalje troškovnike. Kupuju ono što se naziva capability, sposobnost da se obavi određena zadaća. Nuđenje capabilitya zahtijeva jako veliku tvrtku”. Do tih je zaključaka Oparnica došao na sajmu koji je NC3A organizirala u Pragu, kad su se djelatnici INsig 2 našli među predstvincima multinacionalnih tvrtki koje zapošljavaju desetke tisuća ljudi. “Kod nas one nisu velike, zato moramo stvoriti udruge. Kako će se one zвати, klasteri ili nekako

drukčije, nije bitno. Glavno da budu komplementarne, udruže se i budu u stanju ponuditi kompletan aranžman.”

Ostvarenje tih i drugih ambicija hrvatskih gospodarstvenih subjekata Oparnica smatra nemogućim bez aktivne pomoći hrvatske države, “bez koje nemamo teoretske šanse išta ozbiljnije napraviti”. Direktor je optimist, jer su se u poslovima s NC3A državna tijela u sklopu projekta “Hrvatsko gospodarstvo i NATO” pokazala dobrim suradnicima: zajedno su prošli sve zapreke. Država bi se aktivno trebala uključiti u lobiranje u NATO-u, kao i u traženje potencijalnih projekata i projiciranje mjesta u NATO-ovim natječajima u kojima bi se hrvatsko gospodarstvo moglo najbolje prepoznati i dokazati. “Ne možemo sami otići u Bruxelles, pokucati na vrata i reći da bismo radili za NATO”, kaže Oparnica.

Prvi su, ali neće stati. Sljedeći cilj za INsig2 jest dobivanje mogućnosti da za NATO rade poslove s ozнакom klasificiranosti. Uporište u tome jest činjenica da je tvrtka dio konzorcija koji radi na projektu cijelovitog rješenja vojne iskaznice MORH-a i OSRH-a, upravo u onom dijelu koji se odnosi na sigurnost. U tijeku je dobivanje domaćeg certifikata poslovne sigurnosti od Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost što će INsig2 otvoriti put k širem izboru NATO-ovih natječaja. ■

Treći Okrugli stol o nacrtu Strategije nacionalne sigurnosti

Snimio Davor KIRIN

Na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu 25. je siječnja, kao dio javne rasprave o nacrtu Strategije nacionalne sigurnosti, održan Okrugli stol s predstavnicima stručne i akademске javnosti. Uime MORH-a, kao nositelja izrade dokumenta, u raspravi su sudjelovali ministar obrane Davor Božinović i državni tajnik Pjer Šimunović. Među sudionicima bili su i savjetnik Predsjednika RH za obranu Zlatko Gareljić, te tridesetak dječatnika i suradnika hrvatskih visokih učilišta i znanstvenih te državnih institucija poput Vlatka Cvrtile, Nenada Zakošeka, Tončića Tadića, Miroslava Tuđmana, Siniše Tatalovića, Igora Dekanića, Božidara Javorovića, Joška Moriće i drugih.

U uvodnom govoru ministar Božinović je izrazio uvjerenje da u hrvatskoj akademskoj zajednici postoji niz stručnjaka koji mogu pridonijeti izradi Strategije. "Dužnost je MORH-a staviti dokument na javnu raspravu i čuti što više savjeta i prijedloga

kako ga učiniti što boljim", rekao je ministar podsjetivši da su se neke primjedbe proizile iz javne rasprave već pokazale korisnima. Završni dio rasprave, prije no što nacrt Strategije bude upućen u Hrvatski sabor, bit će Okrugli stol u organizaciji Vlade RH, najavio je ministar Božinović.

Nakon kratkog prikaza Strategije uslijedila je rasprava. Svi sudionici pohvalili su činjenicu da je dokument stavljen na javnu raspravu te, u skladu sa svojim znanstvenim i stručnim profilima, iznijeli niz primjedbi i zamisli. Najčešći prijedlozi odnosili su se na preciznije definiranje nacionalnih ciljeva i interesa, veće isticanje uloge pojedinaca i običnih građana, uloge iseljeništva, Domovinskog rata kao temelja moderne hrvatske države, potrebu da dokument bude detaljniji i više analitički, pa čak i na druge metodološke pristupe u izradi Strategije.

Nakon rasprave ministar Božinović je iznio zaključak da je ona jasno pokazala da znanost i državne institucije moraju postići viši stupanj suradnje i razmjene mišljenja, i to je njezina najveća vrijednost. Institucije se trebaju otvoriti stručnjacima i to je praksa u svijetu, rekao je ministar, koji smatra da se samo tako može doći do kvalitetnog dokumenta. Od iznijetih prijedloga najzanimljivijima smatra veće isticanje Domovinskog rata kao temeljne vrijednosti, kao i uloge pojedinca te hrvatskog iseljeništva. Zlatko Gareljić smatra da je nacrt Strategije dobar, ali da ima mesta za poboljšavanje "i to najviše zahvaljujući raspravama poput današnje".

U zaključku rasprave, državni tajnik Pjer Šimunović rekao je da je čuo niz vrijednih, smislenih i konkretnih prijedloga. Smatra da taj dokument mora biti interdisciplinaran, imati praktičnu vrijednost i ne smije biti predetaljan. "Niz pitanja o kojima smo danas razgovarali detaljno je razrađen u posebnim strategijama", zaključio je Šimunović.

D. VLAHOVIĆ

Načelnik GSOSRH-a u službenom posjetu Kanadi

Načelnik Glavnog stožera OSRH-a, general zbora Josip Lucić boravio je 17. i 18. siječnja u dvodnevnom službenom posjetu Kanadi na poziv načelnika Obrambenog stožera kanadske vojske, generala zbora Waltera Natynczyka. Tijekom stožernih razgovora dvaju izaslanstava istaknuta je dosadašnja vrlo kvalitetna suradnja. Razgovaralo se o stanju u regiji, sudjelovanju u mirovnim operacijama s naglaskom na ISAF, transformaciji oružanih snaga te o dalnjem proširenje bilateralne obrambene suradnje. Proteklih se godina ta suradnja vrlo uspješno razvija, a odlični međudržavni odnosi potvrđeni su i ukidanjem viznog režima za građane Republike Hrvatske

2009. godine. General Lucić je zahvalio na školovanju pripadnika OSRH-a u Kanadi te je predložio razmatranje upućivanja kanadskih časnika i civila na školovanje u hrvatske vojne obrazovne institucije. Pozvao je Kanadu da zadrži prisutnost u regiji intenziviranjem suradnje s članicama Američko-jadranske povelje.

General Lucić je sa suradnicima obišao i postrojbu za specijalne namjene gdje im je predstavljena njezina povjesnica, ciljevi i zadaće. Tijekom razgovora su razmotreni i određeni modeli suradnje i razmijene. Na kraju posjeta hrvatsko je izaslanstvo

obišlo Muzej rata, a prije povratka u Hrvatsku general Lucić se još jednom susreo s generalom zbora Natynczykom. U razgovoru je načelnik Kanadske vojske sa zadovoljstvom prihvatio poziv za službeni posjet Republici Hrvatskoj i OSRH-u tijekom 2011. godine.

OJI

Završna obuka 5. GOMLT-a

Snimio Igor SKENDEROVIC

Na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" Slunj od 17. do 20. siječnja provedena je završna obuka pripadnika 5. garnizonorskog OMLT-a (Operativno - mentorski tim za vezu). On je sastavnica 17. kontingenta OSRH-a koji će biti upućen u međunarodnu vojnu misiju ISAF (International Security Assistance Force) u Afganistanu, NATO-ovu operaciju pod mandatom Ujedinjenih naroda u svrhu pomaganja Vladi Islamske Republike Afganistan u stvaranja sigurnog i stabilnog okružja.

Završni dio obuke 5. GOMLT-a dio je njihove borbene obuke koja je provodena u nekoliko dijelova na različitim vojnim poligonima, a na slunjskom poligonu provedena je obuka iz rukovanja i uporabe puškostrojnica M84, teške strojnice Browning M2 te ručnih bacača RPG-7, RBG-1 i RBG-6. Provedena je uz potporu Središta za borbenu obuku, Vojnoobaveštajne bojne te Remontnog zavoda – Odjel za remont oružja.

Vrhunac višemjesečnih priprema i obuke, koje je 5. GOMLT prošao u Republici Hrvatskoj i Republici Poljskoj, bit će završno ocjenjivanje i certificiranje spremnosti snaga prije upućivanja u misiju ISAF, koje će biti provedeno početkom veljače. Kao što je to slučaj kod ocjenjivanja ostalih sastavnica HRVCON ISAF, pri ocjenjivanju će biti primijenjeni usvojeni NATO standardi za borbeno ocjenjivanje spremnosti snaga, poput ocjenjivanja personalne i logističke spremnosti snaga, odnosno njihovo ocjenjivanje na terenu u taktici, tehnicu i postupcima. Završno ocjenjivanje provest će pripadnici Glavnog stožera OSRH-a te

Zapovjedništva za potporu.

I. SKENDEROVIC

Snimio Igor SKENDEROVIC

Ocjenvivanje i certifikacija pripadnika 4. OMLT-a

Na vojnom poligonu "Gašinci" 18. siječnja započelo je trodnevno završno ocjenjivanje i certifikacija pripadnika 4. multinacionalnog operativnog mentorskog tima (MN CS OMLT), u sklopu priprema za misiju ISAF u Afganistanu.

Cetvrti MN CS OMLT čine pripadnici OSRH-a i pripadnici američke vojske iz sastava Nacionalne garde Minnesota, a ocjenjivanje provode certificirani ocjenjivači iz Hrvatske kopnene vojske. U ocjenjivanju se primjenjuju NATO standardi za borbeno ocjenjivanje spremnosti snaga, a ocjenjuje se personalna i logistička spremnost snaga te ocjenjivanje na

15

BROJ 329 / 28. Siječnja 2011.

HRVATSKI Vojnik

terenu u taktici, tehnicu i postupcima. Ocjenjivanje je zadnja priprema i provjera spremnosti snaga prije odlaska u misiju, koji je planiran potkraj siječnja 2011.

Ocjenvivanje i certificiranje dio je druge faze obuke koju provodi instruktorski tim pješačke pukovnije Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Fran-kopan" HKoV-a, u suradnji s pripadnicima 2. MN CS OMLT koji svojim iskustvom iz misije znatno pridonose kvaliteti pripreme i stvaranju što realnije slike uvjeta i situacije u Afganistanu. Prva faza obuke provedena je dijelom na vojnom poligonu "Gašinci", a dijelom u Republici Njemačkoj gdje je došlo do spašavanja hrvatskih i američkih snaga iz sastava Nacionalne garde Minnesota.

OJI

Projekt između MORH-a i HOO-a je projekt nade Republike Hrvatske. Nadam se da će ovaj prvi naraštaj dragovoljnih ročnika vrhunskih sportaša postizati odlične sportske uspjehe i uime Oružanih snaga RH. Iako će to od njih tražiti iznimno veliki trud i napor jer je potrebno uskladiti i sportski i vojni poziv, uvjeren sam da će ispuniti naša očekivanja, rekao je brigadni general Zvonko Peternel

Svečana prisega dragovoljnih ročnika vrhunskih sportaša

skog olimpijskog odbora (HOO) Neven Šavora, kao i ostali predstavnici OSRH i MORH-a, grada Požege i Požeško-slavonske županije, Požeške biskupije te udruga proisteklih iz Domovinskog rata.

Izaslanik ministra obrane Nenad Smolčec čestitao je dragovoljnim ročnicima vrhunskim sportašima na položenoj prisegi istaknuvši da je ova

prisega drugačija od svih dosadašnjih jer su prvi put na vjernost domovini kao dragovoljni ročnici prisegnuli vrhunski sportaši i sportašice. Osvrnuo se na Sporazum o suradnji, unapređenju i razvoju sporta u RH između MORH-a i HOO-a, potписанog 3. rujna 2010. naglasivši da taj Sporazum daje jednu novu dimenziju suradnji između MORH-a i HOO-a, kao i izvrstan osjećaj da se radi nešto dobro, pozitivno i nadasve korisno za Oružane snage RH, hrvatski sport, ali i hrvatsko društvo u cijelini. "Sporazum, između ostaloga, predviđa ono što je možda i najvažnije, a to je mogućnost zapošljavanja vrhunskih sportaša u MORH-u i OSRH-u. To nije hrvatska novina, to je praksa i u drugim zemljama članicama NATO-a", rekao je ravnatelj Smolčec dodavši da će upravo na taj način doći do interakcije posebnih vještina sportaša s onima koje imaju hrvatski vojnici, budući da je riječ o sportovima koji pridonose razvoju vojničkih vještina.

Ročnicima i ročnicama vrhunskim sportašima prigodno se obratio i izaslanik načelnika GS OSRH-a zamjenik zapovjednika HKoV-a brigadni general Zvonko Tomašević, načelnik Uprave za personalne poslove GSOSRH-a brigadni general Tomo Medved, zapovjednik Zapovjedništva za obuku "Fran Krsto Frankopan" HKoV-a brigadni general Ivan Jurić, zapovjednik Središta za temeljnu obuku HKoV-a pukovnik Robert Krnčević, predstavnik Hrvat-

Peternel istaknuvši da je ovaj projekt između MORH-a i HOO-a projekt nade Republike Hrvatske. "Nadam se da će ovaj prvi naraštaj dragovoljnih ročnika vrhunskih sportaša postizati odlične sportske uspjehe i uime Oružanih snaga RH. Iako će to od njih tražiti iznimno veliki trud i napor jer je potrebno uskladiti i sportski i vojni poziv, uvjeren sam da će ispuniti naša očekivanja", rekao je brigadni general Peternel.

Predstavnik HOO-a Neven Šavora u svom je govoru istaknuo da je zapošljavanje vrhunskih sportaša u MORH-u i OSRH-u velika prilika i čast, kako za sportaše tako i za Hrvatski olimpijski odbor koji ima dugogodišnju suradnju s MORH-om. "S ponosom mogu reći da je za HOO ovo jedan od najvažnijih događaja i uspjeha u 2010. godini", rekao je Šavora. Rekao je, također da će od sada, na svojim sportskim natjecanjima vrhunski sportaši imati i potporu jednog snažnog sustava kao što je OSRH te da se moraju više zalagati i postizati još bolje rezultate da bi prinosili ime OSRH-a diljem svijeta.

Nakon svečane prisegе predstavnici MORH-a i OSRH-a obišli su prostorije za boravak i obuku dragovoljnih ročnika.

Prvi naraštaj dragovoljnih ročnika vrhunskih sportaša sa služenjem dragovoljnog roka započeo je 10. siječnja 2011. Nakon uspješnog završetka obuke i isteka inače redovitih osam tjedana, početkom ožujka vrhunski sportaši će biti primljeni u djelatnu vojnu službu, u skladu sa Sporazumom o suradnji, unapređenju i razvoju sporta u RH, potписанog između MORH-a i HOO-a. ■

Hrvatske kopnene vojske u Požegi 21. siječnja održana je svečana prisega vojnika vrhunskih sportaša na dragovoljnom služenju vojnog roka. Svečanu prisegu položilo je 16 dragovoljnih ročnika vrhunskih sportaša, među kojima su četiri žene.

Svečanosti su nazočili izaslanik ministra obrane ravnatelj Uprave za ljudske resurse Nenad Smolčec, izaslanik načelnika GSOSRH-a zamjenik zapovjednika HKoV-a brigadni general Zvonko Peternel, načelnik stožera HKoV-a brigadni general Alojzije Tomašević, načelnik Uprave za personalne poslove GSOSRH-a brigadni general Tomo Medved, zapovjednik Zapovjedništva za obuku "Fran Krsto Frankopan" HKoV-a brigadni general Ivan Jurić, zapovjednik Središta za temeljnu obuku HKoV-a pukovnik Robert Krnčević, predstavnik Hrvat-

Vijesti,
aktualnosti,
zanimljivosti
iz policijskog rada
čitajte na:

www.mup.hr

PRVI PORTUGALSKI NPO

Portugalska ratna mornarica je primila prvi od osam do deset planiranih oceanskih ophodnih brodova (Navio de Patrulha Oceanica - NPO) klase Viana do Castelo, istog imena. Plovilo je izgrađeno u portugalskom brodogradilištu Estaleiros Navais De Viana Do Castelo (ENVC) a nastalo je kao rezultat projekta NPO2000. Čitava je klasa namjenski projektirana za plovidbu u vodama sjevernog Atlantika te će zamijeniti korvete klase Jao Coutinho i Baptista de Andrade te male ophodne brodove klase Cacine kojima je temeljna uloga u zaštiti ribolovnog pojasa te traganju i spašavanju. Predviđeno je da će od ukupnog broja planiranih plovila u klasi dva biti opremljena sustavom protiv onečišćenja koji uključuje Fast Oil Recovery sustav.

Osnovne dimenzije ove klase plovila su duljina 83 m, širina 13 m te istinsna 1600 t. Propulzijski sustav sastoji se od dva dizelska i dva elektromotora čime se postiže maksimalna brzina 20 čv. Prima mornarički helikopter srednje veličine, no nije projektiran i hangar te nosi dva čamca s tvrdim dnom. Ulazak u uporabu prvog broda u klasi označen je svečanošću održanom u ožujku 2010.

M. PTIĆ GRŽELJ

JAGM USPJEŠNO TESTIRAN

Program razvoja navođenog projektila zrak-zemlja nove generacije bilježi nove važne uspjehe. Američka tvrtka Lockheed Martin početkom siječnja objavila je da je nedavno s uspjehom završila seriju letnih testiranja prototipa navođenog projektila JAGM (Joint Air-to-Ground Missile). Kao platforma za testiranje bio je rabljen borbeni avion F/A-18F Super Hornet, koji je ustupila Američka mornarica. Na tri su proizvedena prototipa projektila bili postavljeni prilagođeni telemetrijski instrumenti u svrhu testiranja njegova ponašanja pri raznim visinama, brzinama, vibracijama, akustičnim i stresnim naprezanjima. Uz to, testiranja su provođena tijekom višesatnih letova, čime se nastojalo uz ponašanje projektila testirati i ponašanje aviona odnosno uspješnost integriranja JAGM-a na njega. Lockheed Martin je jedan od dva ugovarača s kojima je američko ministarstvo obrane u jesen 2008. pokrenulo razvoj JAGM-a. Uz njih, ugovor je sklopljen i s tvrtkama Boeing/Raytheon koje zajednički nastupaju u razvojnog programu.

Svrha razvoja projektila JAGM jest zamjena postojećih projektila zrak-zemlja kao što su BGM-71 TOW, AGM-114 Hellfire i AGM-65 Maverick. Očekuje se da će njime biti opskrbljene helikopterske flote američkog zrakoplovstva, mornarice i marinaca, koje čine helikopteri AH-64D Apache, ARH-70 Arapaho, AH-1Z Viper i MH-60R/S Seahawk. Osim toga, bit će opremane i besposadne letjelice MQ-1C Warrior te borbeni avioni F/A-18E/F Super Hornet. Velika odlika JAGM-a jest sustav navođenja koji ujedinjuje poluaktivni laserski, milimetarski radarski i slikovni infracrveni način navođenja. Pretpostavlja se da bi domet JAGM projektila trebao biti 28 km.

I. SKENDEROVIC

DIRCM ZA TALIJANSKE TRANSPORTERE

Tvrtka Elettronica početkom siječnja sklopila je ugovor s talijanskim ministarstvom obrane, vrijedan 25,4 milijuna eura, za dostavu obrambenog sustava ELT/572 Directional IR CounterMeasure (DIRCM), kojim će biti opremljeni talijanski srednji taktički transportni avioni C-27J, C-130J te helikopteri AW101. Tim ugovorom tvrtka Elettronica se obvezala da će unutar tri godine razviti svoj sustav (vrlo sličan američkom sustavu AN/AAQ-24 Nemesis), obaviti potrebna testiranja te njegovu ugradnju u transportne zrakoplove. Uz to, Elettronica je obvezna

pri ugradnji svog sustava ELT/572 obaviti i njegovo usklađivanje sa Cassidianovim sustavom MILDS II za upozoravanje na približavanje protivničkih projektila.

Poput AN/AAQ-24 Nemesisa, Elettronica namjerava ELT/572 instalirati u dvije turele na repnom dijelu trupa, sa sva-ke strane, da bi pružili zaštitu od 360 stupnjeva. ELT/572 je laserski senzorski obrambeni sustav namijenjen za obranu od protivničkih projektila s infracrvenim navođenjem. Poput ostalih DIRCM sustava, ELT/572 funkcioniра tako da detektira prijetnju oko letjelice u zraku te

potom usmjerava svoje ometanje prema mjestu iz kojeg dolazi protivnički projektil. Sustav je potpuno samostalan, što znači da sam prema potrebi reagira na ispaljene projektile, i aktivira laserski blok, bez dodatnog angažiranja posade.

I. SKENDEROVIC

OBNOVA NAJVEĆEG AMERIČKOG LEDOLOMCA

Američka brodograđevna tvrtka Todd Pacific Shipyards osvojila je dodatak osnovnom ugovoru vrijednosti 16 milijuna američkih dolara za poslove na obnovi najvećeg i najstarijeg teškog ledolomca u floti američke Obalne straže, USCGS Polar Star (WAGB-10) koji se već četiri godine nalazi u tzv. pričuvnom statusu. Dodatak ugovoru osigurao je dodatna potrebna sredstva za izmjene i popravke brodskih sustava, motora te brodske opreme.

Ledolamac se nalazi u operativnoj uporabi Obalne straže od 1976. a izgrađen je u brodogradilištu tvrtke Lockheed Shipbuilding and Construction Company of Seattle, Washington kao i sestrinski brod Polar Sea (WAGB-11). Polar Star je jedan od najvećih brodova u sastavu Obalne straže te najsnažniji konvencionalno pogonjen brod na svijetu. Matična je luka broda Polar Star u Seattleu, Washington, SAD.

Popravci i izmjene zasad se nalaze u trećoj fazi obnove u skladu s planovima suhog dokiranja. Poslovi su započeli odmah nakon dodjele ugovora te se njihov završetak očekuje u srpnju 2011.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: USCG

Brunejska Kraljevska ratna mornarica primila je početkom siječnja dva odo-
balna ophodna broda klase Darussalam - KDB Darussalam (oznake 06) i KDB Darulehsan (oznake 07) koje je izgradila njemačka brodograđevna kompanija Lurssen Werft gdje je i održana svečanost primopredaje.

BRUNEJ PRIMIO DVA NJEMAČKA OPV-a

Ophodni brodovi klase Darussalam su duljine 80 m i širine 13 m. Osnovu propulzijskog sustava čine dizelski motori dok im je autonomija 21 dan.

Temeljno naoružanje plovila sastoji se od glavnog pramčanog topa Bofors kalibra 57 mm, radara Thales Sting EO MK2 namijenjena upravljanju paljbom, radara Terma Scanter 4100 namijenjena pretraživanju zraka i morske površine, elektrooptičkog uređaja Zeiss MEOS II, dva navigacijska radara Furano te četverostruka lansera namijenjena projektilima Exocet MM40. Oba plovila krenut će u svoje prvo putovanje prema Bruneju tije-

kom ožujka te se njihov dolazak očekuje u svibnju za 50. obljetnicu brunejskih oružanih snaga. Plovilima će u potpunosti upravljati posada brunejske ratne mornarice.

Dan uoči primopredaje porinut je i treći ophodni brod u klasi, Darulaman. Nakon završnog opremanja uslijedit će pokusne plovidbe prije planirane primopredaju u kolovozu ove godine. Odo-
balni ophodni brodovi klase Darussalam zamijenit će raketne brodove klase Was-
pada koji su bili u operativnoj uporabi
više od 30 godina.

M. PTIĆ GRŽELJ

MAĐARSKA U AFGANISTAN ŠALJE MODERNIZIRANE HELIKOPTERE

Mađarska počinje modernizaciju svoja dva srednja taktička transportna helikoptera Mi-17 (od sedam koliko ih ukupno ima) radi njihova slanja u misiju ISAF u Afganistanu. Uz dogovorenu modernizaciju prva dva helikoptera, Mađarska upravo vodi pregovore da u to uključi još jedan. Vrijednost cijelog projekta procjenjuje se na oko 120 milijuna američkih dolara, što uz modernizaciju podrazumijeva i

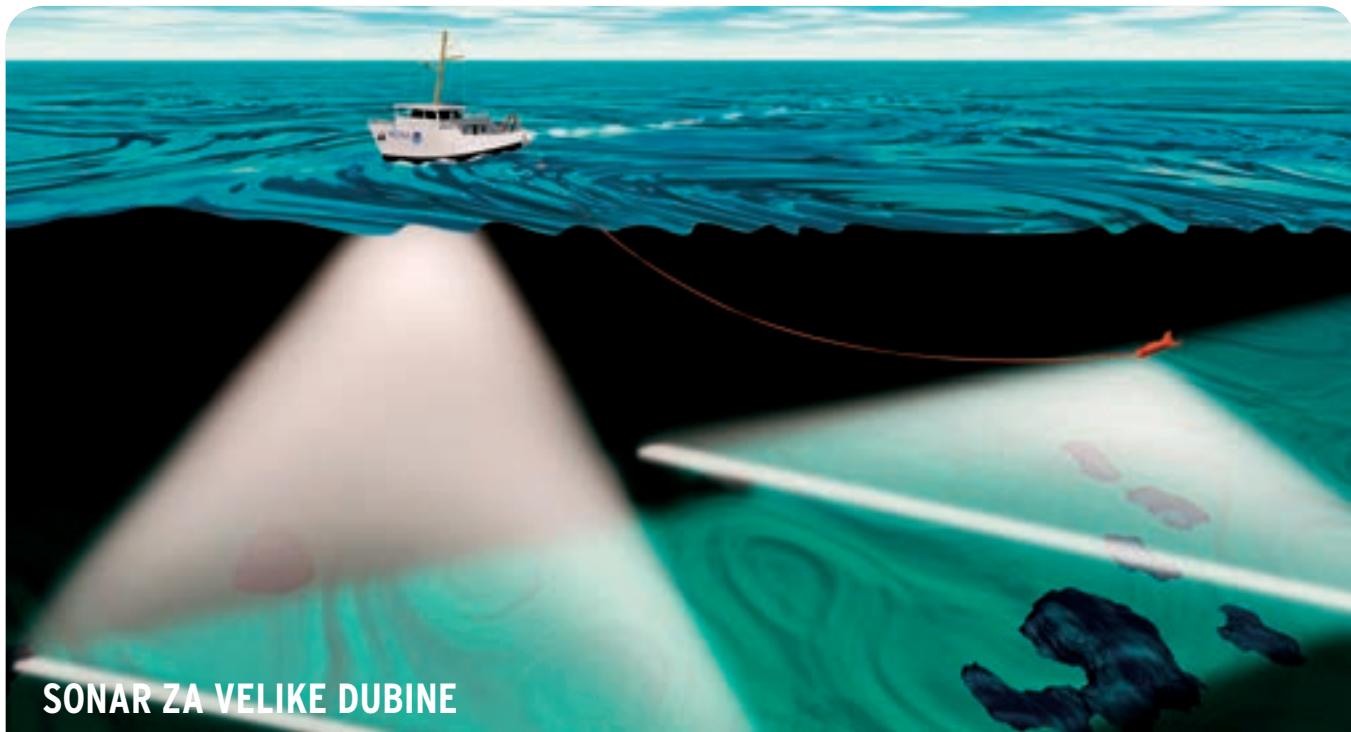
njihovu dvogodišnju operativnu uporabu u Afganistanu tijekom 2012. i 2013. te remont nakon povratka iz misije ISAF. Mađarska navodi da je s moderniziranim helikopterima spremna angažirati se i u drugim NATO i EU međunarodnim vojnim misijama.

Dogovorenja modernizacija helikoptera Mi-17 rezultat je natječaja koji je provela NATO-ova agencija NAM-

SA (NATO Maintenance and Supply Agency), koja je za potrebe mađarskog projekta osigurala 19,5 milijuna dolara od programa Multinational Helicopter Initiative (MHI). Pri modernizaciji helikoptera naglasak će biti na ugradnji novih obrambenih sustava, te na novoj komunikacijskoj i navigacijskoj opremi, a bit će obavljena u Češkoj.

I. SKENDEROVIC

SONAR ZA VELIKE DUBINE

Američka agencija za napredne istraživačke vojne projekte (Defense Advanced Research Projects Agency - DARPA) razvija nadzorne kapacitete namijenjene velikim oceanskim dubinama koji bi rabili mrežu senzora smještenu u neposrednoj blizini i na morskom dnu u svrhu otkrivanja tihih podmornica.

Znan kao Deep Sea Operations (DSOP) program, projektom se namjeravaju prikazati nadzorni kapaciteti protupodmorničkog djelovanja koji

bi imali važnost pri zaštiti napadajne skupine američkih nosača zrakoplova u područjima oceana s velikim dubinama. Nakon završetka prve faze arhitektonске studije tijekom 2010., DARPA je početkom siječnja objavila natječaj za prikupljanje prijedloga konceptualnog projekta sonara za velike dubine.

Prema izješću DARPA-e, arhitektonска studija prve faze programa jest pronaalaženje sustavnih rješenja za prikladljivu tehnologiju u svrhu postiza-

nja protupodmorničkog nadzora nad velikim, operativno važnim oceanskim područjima. Znanstveni pristup projektu prepostavlja okvir za sustav svih sustava koji bi djelovao sa senzorima ili izvorima u blizini morskog dna, iskoristavao prednosti distribuiranih čvorova, bio namjestiv za čitav opseg operacija i zadaća, okoliša i vremenskih raspona te bio prihvatljiv površinskim sredstvima ili prijetnjama u razvoju.

M. PTIĆ GRŽELJ

INDIJA NARUČUJE NOVE SU-30MKI

Indijski proizvođač avion Hindustan Aeronautics Limited uskoro bi trebao sklopiti ugovor s indijskim ministarstvom obrane za borbene avione Su-30MKI. Novom bi narudžbom bila dostavljena 42 aviona, te bi uz postojeću narudžbu za 180 aviona Indijsko ratno zrakoplovstvo trebalo imati moćnu flotu od 220 borbenih aviona Su-30MKI.

Za potrebe Indije, Rusija je na platformi borbenog aviona Su-30MK razvila inačicu s poboljšanom pokretljivošću. Naime, inženjeri Suhoga dodali su kanarde od kompozita i FBW sustav

za upravljanje avionom, poput onog koji je razvijen za mornarički borbeni avion Su-33. Tu su još motori AL-31AP s vektorizacijom potiska i suvremena avionika. U nos je ugrađen suvremen-

ni radar N001 Bars 3 koji omogućava istodobni napad na ciljeve u zraku i na zemlji. Naoružanje se sastoji od projektila zrak-zrak srednjeg dometa R-27 i RVV-AE (R-77) i kratkog dometa R-73E. Uz to, Su-30MKI može nositi protubrodske i vođene projektille zrak-zemlja ruske i indijske proizvodnje. Indijski mediji Su-30MKI proglašavaju najboljim indijskim borbenim avionom od njezina osnivanja te jednim od najpokretljivijih borbenih aviona na svijetu.

I. SKENDEROVIC

Preživljavanje je situacija u kojoj su se vojnici prisiljeni koristiti svim svojim vještina i znanjima, umnim, psihičkim i tjelesnim sposobnostima te improviziranim sredstvima što su im na rapolaganju kako bi u ekstremnim prirodnim uvjetima sačuvali svoje živote i zdravlje

Foto: Canada DND

PREŽIVLJAVANJE U DIVLJINI

Pripadnici OS se mogu naći u teškim situacijama. To su uglavnom oborenji piloti, snajperisti, izvidnici, diverzanti, pripadnici specijalnih postrojbi, obaveještajci, prednji motritelji, dijelovi snaga koji su odsječeni u napadnim ili obrambenim operacijama, ophodnje na tzv. ničijoj zemlji, brodolomci, bjegunci iz zarobljeničkih logora,...

U takvim se situacijama mogu naći svi oni koji djeluju u dubokoj protivničkoj pozadini ili su na pravcu kretanja prema cilju, kao i oni koji se iz bilo kojeg razloga nađu na negostoljubivom području bez ikakve potpore. Razmatrajući problematiku preživljavanja, potrebno je istaknuti da je zbog postojanja neprijateljski raspoloženih snaga "vojno"

preživljavanje vrlo specifično i da se u takvim situacijama ne primjenjuju samo klasične "civilne" tehnike preživljavanja (koje se ponekad radi vlastite sigurnosti uopće ne primjenjuju), već se pod preživljavanjem podrazumijevaju i izbjegavanje protivnika prilikom kretanja, otpor tijekom zarobljavanja i ispitivanja, te bijeg iz zarobljeništva.

Zbog specifičnosti okružja u kojoj se vojnici mogu naći tehnike preživljavanja zajedno s izbjegavanjem, otporom i bijegom čine jedinstvenu cjelinu i tijekom obuke. Takvu obuku provodi posebno odabranu stručno osoblje koje, uz instruktore, ponekad čine psiholozi, botaničari i poznavatelji biljnog i životinjskog svijeta, ali i stvarni ratni zarobljenici,

odnosno ljudi koji su i sami nekad bili uhvaćeni iza protivničkih linija, kako bi na temelju vlastitog iskustva svojim savjetima pomogli polaznicima i približili im situaciju u kojoj se mogu naći. Obuke otpora i bijega se nerijetko provode u za to posebno izgrađenim kampovima koji su po svom izgledu slični zatvorima i zarobljeničkim logorima.

Pravilan stav u situaciji preživljavanja

Od svega je najbitniji pravilan stav prema kriznoj situaciji, odnosno zadržavanje prisebnosti. Iskustva pokazuju da je racionalnim shvaćanjem preživljavanje moguće u svakoj, pa i naizgled najgoroj situaciji, kao i na svim područjima

na Zemlji, od arktičkih uvjeta u tundri do beživotnih područja u pustinji.

Preživljavanje uvelike ovisi i o uvjetima u okružju. Prioriteti nisu isti u različitim klimatskim podnebljima i u različitim vremenskim razdobljima: u hladnim planinskim i arktičkim područjima zaklon i vatra su prioritet, u pustinji i tropskim krajevima naglasak je dan pronalasku prijeko potrebne vode. Isto tako ono ovisi i o opremi koja je na raspolaganju: osoba koja se nađe u planinskim predjelima, a sa sobom ima upaljač ili šibice, toplu i nepropusnu odjeću i podosta izolacijskog materijala ne mora se brinuti za hladnoću, njoj prioritet postaje pronalazak hrane i vode kao i izrada skloništa.

Ipak, neovisno o situaciji preživljavanja u kojoj je moguće zateći se, treba ponoviti da preživljavanje prije svega ovisi o pravilnom mentalnom sklopu i da preživljavanje općenito uzevši započinje "u glavi".

Bez obzira koliko oprema bila sofistcirana čovjek je i dalje ključni čimbenik preživljavanja, a ono što ga često koči i ograničava jesu njegove psihološke reakcije na stres. U stresnoj situaciji treba prepoznati opasnosti, ali i mogućnosti njihova uklanjanja. Važno je odmah prihvatiću činjenicu da je riječ o ekstremnoj situaciji, ali isto tako treba odmah sagledati mogućnosti da se iz nje izvuče najviše moguće da bi se boravak u divljini na nepoznatom području učinio što sigurnijim.

Situacije preživljavanja se lakše prebrode u skupini nego pojedinačno, ali je važno da u njoj vlada kohezija. Skupina koja ne djeluje timski smanjuje mogućnost preživljavanja jer s vremenom dolazi do problema, a u opasnosti strah prerasta u paniku što rezultira manjkom koncentracije i razumnog shvaćanja.

U takvim trenucima strah je normalna reakcija na nepoznato. On se pojavljuje uвijek kad situacija negativno utječe na iskonske ljudske potrebe i egzistenciju, može se umanjiti stalnim stručnim usavršavanjem i suočavanjem s onim što se može dogoditi. Strah može biti dvoznačan jer ponekad djeluje i pozitivno, pa

ga tako treba i usmjeravati, jer on ubrzava razmišljanje, potiče ideje i pospješuje reakcije bitne za preživljavanje. Zbog toga se osjećaj straha ne smije potiskivati i negirati, treba ga stručnim vođenjem i vježbom pravilno usmjeriti na ispravan cilj – preživljavanje.

Bol se javlja kao posljedica tjelesnog stresa, napora, ozljede i ranjavanja, i prirodni je pokazatelj da nešto nije u redu. U ljudskoj je prirodi da se bol djelomično otkloni radeći nešto što u potpunosti zaokuplja, kako mentalno tako i fizički. U situacijama preživljavanja osjećaj

Obuka o preživljavanju u zimskim i polarnim uvjetima

boli se može smanjiti preusmjeravajući pozornost na izlaz iz situacije i rješenje problema. Ako se stalno misli na bol, sposobnosti su ograničene, a vjerojatnost preživljavanja drastično opada.

Hladnoća predstavlja veću opasnost nego što se naizgled čini, te ovom problemu treba ozbiljno pristupiti. Osim što smanjuje sposobnost razmišljanja, hladnoća negativno utječe na moral i volju za preživljavanjem, te na ljudsko ponašanje općenito. Uz nju, glad i žeđ su najjači protivnici psihe jer uzrokuju dezorientiranost, pad morala i osjećaj nemoći. Kod duljeg manjka hrane i vode dolazi do pada imuniteta što uzrokuje pojavu težih poteškoća, oboljenja, i na koncu smrt. U tim situacijama moguće je izbjegći i umor koji uzrokuje pad

koncentracije i opreza, što dovodi do osjećaja rezigniranosti.

Usamljenost i dosada mogu uzrokovati osjećaj beznađa i bespomoćnosti, međutim, treba istaknuti da oni sami po sebi ne predstavljaju nikakvu realnu ugrozu već samo određenu poteškoću. Naime, svatko može preživjeti sam, ali kad je netko u blizini preživljavanje je lakše. Dosada pojačava navedene doživljaje: ništa se ne događa, javlja se monotonija, neizvjesnost i panika, bol se pojačano osjeća, samoća je neizdrživa, javlja se osjećaj nemogućnosti nošenja s nastalom situacijom. Treba je na vrijeme sprječiti tako da se pronađe nešto kreativno što ispunjava vrijeme, a istodobno koristi boravku u divljini (npr. izrada ležaja).

Pribor za preživljavanje

Pribor za preživljavanje koji se nosi sa sobom uključuje razne sitnice i pomagala koji boravak u divljini čine sigurnijim i ugodnjim, a određen je vremenskim i zemljjišnim uvjetima područja gdje se planira kretanje. Najbolje je ako komplet sadrži pribor za djelovanje u svim uvjetima, ali takvi kompleti su onda obično većih dimenzija i veće mase, zato se bira samo ono što uistinu može zatrebati u određenom okolišu.

Nož je zasigurno najvažniji dio opreme koji omogućuje obradu i pripremu hrane, izradu zaklona i alata, a služi i kao oružje. Sredstva za paljenje vatre (upaljač, šibice, kremen) i materijal za potpalu i rasprirovanje vatre (papir, perje, piljevinu, grančice, kora drveta, smola, vuna, pamuk, maramice natopljene alkoholom) su esencijalni, pogotovo tijekom zime. Voštane svijeće su korisne jer održavaju toplinu u zaklonu i osiguravaju trajnu svjetlost. Igla i konac dobro dođu kod popravka i izrade odjeće i obuće. Kompas je neophodan u svim vojnim zadaćama pa tako i prilikom preživljavanja. Ogledalo može biti od velike pomoći kod signalizacije ili kad postoji potreba za gledanjem iza zaklona bez nepotrebnog izlaganja. Žica je od velike koristi kod izrade zaklona, ali i u lovju jer se od nje izrađuju zamke za životinje. Priboru za sanitetski materijal treba dati najveću pozornost, kao i prevenciji

i saniranju svih rana, jer čak i manje ozljede poput ogrebotina mogu zbog infekcije dovesti do ozbiljnih komplikacija. Ponekad se u priboru za preživljavanje mogu naći i razni začini koji poboljšavaju okus ionako oskudno pripremljene hrane u situacijama preživljavanja. Najlonske vreće imaju višestruku vrijednost, a najbolje je ako su većih dimenzija. Služe za skupljanje vode, za toplinsku i hidroizolaciju skloništa, za zaštitu opreme od vode prilikom prelaska vodenih površina i kao improvizirana kabanica.

Nož

Dobar nož je nezamjenjiv i vjerojatno najvažniji pribor u situacijama preživljavanja. Sa sobom uvijek treba imati barem jedan nož, a poželjno je imati i pričuvni (preklopni) u prsluku, džepu ili u naprtnjači. Ako ga nemamo, izrađujemo ga od priručnih materijala koje srećemo u prirodi kao što su kamen, drvo, kosti, staklo, kovine, plastika i sl.

Nož za boravak u prirodi mora biti čvrste izrade, debljeg profila i sačinjen od jednog komada. Komercijalni "Rambo noževi" nisu dobar izbor za boravak u divljini jer su obično lošije kvalitete sa šupljom drškom koja često puca. Nož uvijek mora biti oštar te je potrebno redovito provjeravati da je na svom mjestu. On se rabi isključivo u svrhu za koju je namijenjen, stoga je nedopustivo koristiti ga kao kopljje ili za zabavu zabijanjem u stablo i u zemlju. Nožem se služimo za rezanje, siječeњe, izradu alata i pribora i sl. Njime se nikako ne smije rezati ništa tvrde od drveta.

U divljini je ponekad korisno imati i mačetu koja je vrlo raznovrsna kao alat, ali zbog svoje veličine i mase zamara tijekom duljih hodnji. Suprotno općem mišljenju, mačetama se nikad ne koristi za krčenje raslinja radi pravljenja puta jer to stvara veliku buku, smanjuje čujnost i ostavlja vrlo vidljive tragove.

Improvizirana odjeća i obuća

U slučaju nedostatka odjeća i obuća se može improvizirati i izraditi od raznih priručnih materijala poput jutenih vreća,

životinjskih koža, komada tkanine i slično. Improvizirana se kabanica izradi tako da se veći komad materijala preklopi po polu nakon čega se napravi otvor za glavu.

Kad se koristi, potrebno je oko struka vezati pojaz ili komad užeta kako kabanica svojom širinom ne bi ograničavala pokret i da prilikom kretanja ne zapinje za raslinje. Nazuvice (gamašne) se izrađuju od starijih hlača, dijelova najlona, otpornije tkanine, jute i sličnih materijala. Vrlo su korisne u vlažnim i hladnim područjima jer zadržavaju toplinu i pomažu da odjeća ostane suha. Kao materijal za toplinsku izolaciju kojim se popunjava odjeća rabi se suha trava i lišće, slama, mahovina, perje različitih ptica, stare novine, najlonske vreće, pamuk, vuna i životinjske kože.

Obuća se može izraditi od gume, kore drveta, životinjske kože i sličnih materijala. Od starih se automobilskih guma odreže komad koji svojom veličinom odgovara uobičajenoj obući, obuhvaća cijelo stopalo, a veže se na nogu užetom. Takva improvizirana obuća zbog svog profila kakav je na gumi posebno odgovara težim vrstama zemljišta (kamenjar, planine,...). Naprtnjača se može izraditi od materijala koje se nalazi u prirodi i koje nosimo sa sobom: čvrše granje (od njih se radi konstrukcija, tzv. A-okvir), užad za izradu naramenica (remenje, rukavi, nogavice hlača), šatorsko krilo, kabanica ili vreća za spremanje stvari i zaštitu sadržaja.

Zakloni

Zakloni su iznimno važni u situacijama preživljavanja, pogotovo u zimskim razdobljima. Oni štite od vremenskih utjecaja i životinja, ali i od protivničkog motrenja, a ako su planski izrađeni i od paljbenog djelovanja. Imaju povoljni psihološki učinak, podižu moral jer daju osjećaj sigurnosti i pojačavaju borbenost i volju za preživljavanjem. Zakloni mogu biti prirodni (pećina, udubina u stijeni, jama, jarak), a mogu se i izraditi od raznolikog materijala (srušena debla, grane, drveni trupci i daske, konopac,

žica, šatorska krila i kabanice, maskirne mreže, najlonske vreće, padobran, kamenje, snježni blokovi, najlon, cerade). Najbolje je iskoristiti potencijalne prirodne zaklone koji se modificiraju raspoloživim materijalom. Kakav će zaklon biti ovisi o materijalu i vremenu na raspolaganju, uloženom naporu, te o zahtjevima samog zaklona.

Mjesto koje se odabire za izradu zaklona uvjetovano je nizom čimbenika. U mirnodopskim i civilnim situacijama preživljavanja težnja je na udobno-

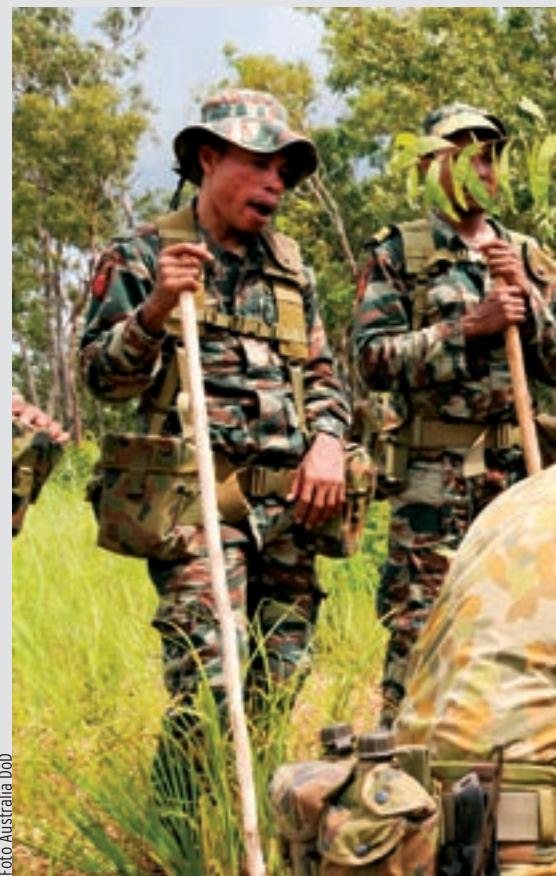

Foto: Australian Defence

sti. Vojne postrojbe uzimaju u obzir i taktičko stanje u odnosu na protivnika, a udobnost im je tada manje bitna. U slučaju poplave i kišnih bujica, odrona kamenja ili snježnih lavina zaklon će ostati suh i siguran ako je na povиšen položaju. Mjesta u udolinama su hladnija, nakupljaju vlagu i često se smrzavaju, a stepenaste površine na područjima s mnogo kiša i često prekrivenije maglom od onih u nizini ili na uzvisini. Zakloni moraju biti blizu izvora vode jer je ona

jedan od životnih preduvjeta, pogotovo u situacijama preživljavanja.

Ipak, koliko je god poželjno da je zaklon u blizini vode, on ne smije biti preblizu izvora zbog životinja, naročito insekata. Zvuk žuborenja vode smanjuje čujnost, tj. prikriva ostale zvukove koji mogu upozoriti na opasnost (životinje, protivničke ophodnje). Bitno je da je zaklon iznad crte vodostaja jer i suha riječna korita mogu poprilično nabujati tijekom kišnih razdoblja. Zakloni također moraju biti podalje od životinjskih nastamba i tragova, a pogotovo treba

pojedinačnih stabala jer su ona podložna udaru munje. To posebno vrijedi za hrast, dok munja rijetko udara u jelu, smreku i bor, a gotovo nikad u bukvu.

Vatra

Vatra je od osnovne važnosti za preživljavanje, pogotovo tijekom zimskih razdoblja i u planinama. Kad je moral u pitanju, ona je odlučujući čimbenik koji prevagne u situacijama preživljavanja. Služi za grijanje, za pripremu hrane i prokuhavanje vode, izradu alata i oružja, za signalizaciju, za zaštitu od

bica poželjno je zapaliti voštanu svijeću kojom se dalje pali vatra.

Najčešće nije preporučljivo paliti otvoreni plamen (zbog blizine protivničkih snaga), pa se tada može izraditi prikrivena vatra manjih razmjera u šupljem deblu, ispod gustog raslinja, u zemlji i sl.

Sredstva za potpalu i rasprišivanje: papir, perje, piljevina, grančice, kora drveta (najbolje od breze), smola, vuna, suha trava, isušena mahovina, slama, pamuk, barut, češeri, maramice natopljene alkoholom, barut, životinjska mast i izmet, sjemenke, gorivo, tkanina natopljena benzinom. Drvo naročito pogodno za potpalu: unutrašnja kora drveta, strugotina, jela, hrast, smreka, bor, breza, hrast, maslina i vinova loza.

Povećalom se pali vatra za vrijeme sunčanih dana, a rabe se leće naočala, dalekozora i optičkih ciljnika, fotoaparata, staklo sata i sl. Komercijalni kremeni su izuzetno dobri za stvaranje iskre i paljenje vatre, ali ako ga nema može se improvizirati od običnog kamena i nekog metalnog predmeta (npr. gornjeg ruba noža). Udaranje kamena metalnim predmetom proizvodi iskru kojom se pali materijal za pripalju. Trenjem tvrdog štapa o komad mekanog drveta nastaje vrlo velika toplina koja stvara žar. Podlozi se prethodno izdubi malo ulegnuće po dužini, prema kraju ploče na koju je prislonjen materijal za pripalju. Ako se stavi malo pijeska, baruta ili smravljenog ugljena u ulegnuće, trenje će biti jače, što rezultira jačom iskrom i bržim dobivanjem vatre. Trenje štapa o drvo može se ubrzati uz pomoć luka. Luk se radi od savitljivog drveta i konopca (špaga, vezice s obuće). Šupljim kamenom ili tvrdim komadom drveta pridržava se štap koji cijelo vrijeme stoji okomito na podlogu, te ga se pritišće prema dolje. Dok se vrati, štap pravi rupu u drvetu i proizvodi iskru.

Voda

U prirodu se nikad ne ide bez dovoljno zaliha pitke vode. Dovoljno znači barem za dan-dva više od onoga koliko planiramo provesti u prirodi. Pronalažak vode je prioritet tijekom boravka

Pronalaženje i prikupljanje vode na terenu

izbjegavati pčele, ose, stršljenove i legla zmija, škorpone, pauke i stonoge.

Dobro je ako je zaklon na mjestu koje omogućuje jasnou signalizaciju i uporabu uređaja za vezu, a jedno od najvažnijih pravila jest da zaklon mora imati prikrivene pravce ulaska i izlaska, čiji se ulaz uvijek maskira (posebno se pazi na vlastite tragove i ugaženost travе oko zaklona). Vrtače, suha korita i sl. nisu pogodni zbog nakupljanja vlage i hladnoće. Treba izbjegavati mesta kraj

životinja (pogotovo od zvijeri i insekata). Za boravak u divljini preporuča se nošenje upaljača i vodotpornih šibica u vrećici, međutim vatra se može načiniti i od priručnih sredstava koja se lako nađu u prirodi. Vatra se uvijek pali na mjestu zaštićenom od vjetra, a ako ga nema izrađuje se reflektor koji usmjerava toplinu prema ležištu. Potrebno je dosta vremena, uvježbavanja i pokušaja da se vatra dobije primitivnom metodom bez upaljača ili šibica. Radi uštede plina i ši-

u divljini jer čovjek može preživjeti tri dana bez vode.

Prosječna osoba gubi dvije do tri litre vode dnevno pa kod nedostatka vode treba svesti tjelesne aktivnosti na najmanju moguću mjeru, te ih izvoditi tijekom dana kad je manja temperatura, u sumrak i u zoru. Ljeti po velikim vrućinama je preporučljivo radove izvoditi tijekom ranog jutra, sumraka i noći, a danju odmarati u hladu. Treba izbjegavati veća naprezanja, jako sunce, ležanje na toplim površinama, pušenje, alkohol, suvišan razgovor, čak i hranu kad nema dovoljno tekućine.

Vodu možemo naći u udubljenjima jer se voda prirodno slijeva prema najnižoj točki na području (udolina, kanal,

idu prema pojilištu. Ptice grabljivice nisu dobri pokazatelji jer mogu dugo izdržati bez vode. Gmizavci nam ne mogu pomoći odrediti gdje ima vode jer skupljaju rosu i vlagu od plijena kojeg ulove. Pčele lete i do 6 km od košnice do vode. Mravi često u koloni odlaze po vodu. Muhe se drže na stotinjak metara od nekakvog izvora vode.

Filtriranje vode bez prokuhavanja ili dezinfekcije kemijskim sredstvima je samo djelomično pročišćavanje koje ne može vodu učiniti potpuno bezopasnog po zdravlje. Filter se može načiniti od limenki, najlonskih vreća, platna, čarapa, drvenih bačvi i sl. Voda se filtrira mahovinom, šljunkom, platnom, ugljenom, dodatnim platnom i pijeskom.

Voda se može prikupiti i kondenzacijom s granja tako da najlonsku vreću prevučemo preko granja sa zdravim lišćem i čvrsto ju stegnemo. Isparavanjem listova doći će do kondenzacije i do skupljanja vode na dnu vreće. Prikupljanje vode iz zemlje provodi se kondenzacijom iz iskopane rupe širine jedan metar i dubine pola metra. Posudu za skupljanje vode postavimo na dno rupe. Rupu prekrijemo najlonom tako da oblikuje stožac s vrhom prema posudi, a rub pričvrstimo kamenjem i zemljom. Manji kamen postavimo u sredinu najlona kako bi svojom težinom oblikovao stožac. Isparavanje vode iz zemlje dovodi do kondenziranja i do skupljanja vode na stijenkama najlona

Foto: Mirkol Lić

Zaklon koji je izrađen za manje od 90 minuta, a sav materijal je prikupljen u krugu od 20 metara, nije rabljen nikakav alat ili pribor osim noža (za sječu granja). Nije rabljen nikakav konopac ili žica za povezivanje materijala

jarak, dno vrtače). Vodu treba tražiti i na mjestima s bujnim zelenim raslinjem (paprat, mahovina), u rupama u stijenu (pogotovo na kršnim područjima), u određenim stablima s visokim udjelom vode (kaktusi, bambus), u suhim koričima gdje kopanje obično doveđe do vode, pogotovo na vanjskim zavojima i u šljunkovitim područjima. Životinje mogu poslužiti kao pokazatelji mjesta na kojima se može naći voda.

Sisavci su, kao i većina životinja, uvijek u potrazi za izvorima vode, a grabežljivci su u stanju prijeći i na stotine kilometara da bi ih pronašli. Ptice su obično u blizini nekakvog izvora vode, a njihov pravocrtan i nizak let znači da

Ugljen se pripremi tako da se dobro nagoreno drvo ugasi vodom, ugljen se vodom ispere od pepela, usitnimo ga dok je još vlažan, te ga osušenog prosijemo da se odvoji od nečistoća.

Voda se mora prokuhavati barem desetak minuta da bi bila upotrebljiva za piće. Na ovaj način se tretira svaka voda nađena u prirodi, kako kišnica tako i voda iz bare ili udubljenja u stijeni u krškim predjelima, otopljeni led i snijeg i sl.

Dezinfekcija vode kemijskim sredstvima je vrlo siguran način za pročišćavanje vode iz sumnjivih izvora bez opasnosti po zdravlje. Takva sredstva se mogu nabaviti u ljekarnama i korisno ih je imati pri ruci.

koje zbog nagiba idu u posudu. Ova metoda je posebno učinkovita ljeti i u toplim podnebljima. Iako su ljudi ponекad bili prisiljeni piti vlastiti urin kako bi preživjeli, to iz zdravstvenih razloga ipak nije preporučljivo. Vodu također možemo dobiti topljenjem snijega.

Pripadnici oružanih snaga u današnje vrijeme su vrlo rijetko dovedeni u takvu situaciju koja bi se istinski mogla nazvati preživljavanjem, ali ipak sve suvremene vojske u određenoj mjeri vode računa da barem dio njihovih pripadnika bude donekle upoznat s postupcima koji se u takvim ekstremnim prilikama poduzimaju i kako bi se sigurno vratili iz područja operacija u protivničkoj pozadini. ■

IZRAEL MIJENJA DOKTRINU

Nova strategija za kopnenu komponentu izraelskih oružanih snaga naglašava uporabu teško oklopljenih vozila u svrhu "nemilosrdnog gonjenja" neprijatelja uz što manje vlastite žrtve te uporabu naprednih senzora i sredstava za vezu u realnom vremenu pomoću podatkovne veze sve do najnižih postrojbi.

Doktrina izraelskih kopnenih snaga se razvija još od Drugog libanonskog rata 2006. (to je zapravo prvi hibridni rat, inačica asimetričnog rata u kojem je protivnik dobro uvježban i opremljen suvremenim naoružanjem). Neposredno nakon ovog kratkotrajnog rata, vojska je bila izložena kritikama javnosti zbog prevelikog oslanjanja na zračne snage u početnoj fazi rata i zbog nedjelotvorne koordinacije raspoloživih snaga.

Na kraju su kopnene snage podnijele najveći teret borbi, ali su žrtve među Izraelcima, posebice među tenkovskim posadama smatra-

ne neprihvatljivima. Glavni razlog tomu je bila nedostatna obavještajna priprema i informiranje vlastitih snaga o novim sposobnostima Hezbolaha. Premda je rat završio uništenjem znatnog dijela Hezbolahove infrastrukture i zaliha u južnom dijelu Libanona, kritičari smatraju da nije izvojevana odlučujuća pobjeda.

U Izraelskim obrambenim snagama (Zahal - Tzva Hahagana Le Israel) smatraju da se asimetrični neprijatelj koji primjenjuje taktiku nestajanja u okruženju nepogodnom za klasične snage (gradovi, brda, guste šume, ...) može prisiliti da izade iz svojih skrovišta i prihvati borbu, odnosno izloži paljbenoj moći primjenom manevra s visokom razinom iscrpljivanja, premda se tako vlastite snage više izlažu djelovanju mina, improviziranih eksplozivnih naprava i raketa.

Ovo se može izvesti samo sa snagama koje imaju visoku razinu zaštite i koje su opre-

Izraelska je vojska promijenila svoju doktrinu borbenih operacija da bi postigla maksimum iz svoje velike paljbenе moći i naprednih komunikacijskih sposobnosti protiv asimetričnih prijetnji

Vojnici brigade Givati tijekom vježbe

Foto: IOS

mljene teškim i visoko pokretljivim borbenim vozilima. Tenk Merkava 4 i novo borbeno vozilo pješaštva Namer u Izraelskim obrambenim snagama (IOS) smatraju optimalnim sredstvima za takvu borbu i za prevladavajući teren u tom dijelu svijeta. Posebice se ističe važnost Namera koji sada prvi put omogućava izraelskom pješaštvu odgovarajuću zaštitu i mobilnost.

Donedavno je i Izrael razmatrao nabavu kotačnih oklopnih vozila, konkretno američki Stryker, no nakon Libanona su odustali od toga i orijentirali se na teška gusjenična vozila vrlo visoke razine zaštite. Zanimljivo je kako različite vojske izvlače različite zaključke iz istih ili vrlo sličnih iskustava.

Talijani se, primjerice, orijentiraju na srednje snage na kotačima, Francuzi također, kroz za sada suspendirani program Scorpion, dok Amerikanci, čini se, naginju težim oklopnjacima ako je suditi po programu GCV koji za sada još nije u potpunosti određen. Naravno, na ovakve odluke utječu i drugi čimbenici kao što su procjene budućih angažmana

snaga i vrsta sukoba te neizbjegni političko-ekonomski čimbenici.

Modernizacija

Bitan čimbenik u procesu modernizacije izraelske vojske jest osiguranje sposobnosti brzog zahvata i djelovanja po ciljevima integracijom ciklusa senzor - ciljatelj u tenkovima te uvođenje aktivnih sustava zaštite na vozila što bi trebalo omogućiti rano otkrivanje prijetnji u obliku protuoklopnih timova s POVRS-ima i RPG-ima te djelovanje po njima prije nego otvore paljbu ili čim to učine.

Jednaka se važnost pridaje poboljšanju paljbenе moći pješaštva. Nastoji se ujednačiti oprema i oružje u svim regularnim i pričuvnim pješačkim postrojbama. Ovo uključuje uvođenje nove jurišne puške, poboljšanih dnevnih i noćnih ciljnika, uvođenje naprednih snajperskih pušaka, višenamjenskih ručnih bombi, višenamjenskih ručnih bacaća koji se mogu ispaljivati iz zatvorenog prostora te sredstava za probijanje zidova koji omogućavaju brz ulazak u zgrade.

Izraelska vojska neće nabavljati kompletan sustav vojnika budućnosti kao neke vojske, već će opremiti zapovjednike bojni, satnija i vodova sustavima zapovijedanja, nadzora i komunikacije čime će se poboljšati njihovo razumijevanje situacije, djelotvorno izvještavanje i nadzor nad njihovim postrojbama.

Vojnska razvija i nabavlja napredne sustave za ovu namjenu i ugrađuje ih u prilagodljivi pješački sustav na razini bojne. Svrha je zapovjednicima bojni osigurati prilagodljiviju i djelotvorniju paljbenu moć kao i bolje prikupljanje informacija, dodjeljivanje ciljeva i razumijevanje situacije u složenim borbenim situacijama. Niži taktički postroji bi trebali dobiti mobilnost, obavještajnu i paljbenu potporu na razini koju do sada nisu imali, po potrebi i od besposadnih sustava.

Elementi ove nove doktrine su primjenjeni za vrijeme operacije Cast Lead, kada su zapovjednicima brigada pridruženi timovi za upravljanje zračnom potporom s borbenim helikopterima i borbenim obavještajnim timovima. U asimetričnom ratovanju je prikupljanje obavještajnih podataka u realnom vremenu i neovisni zahvat ciljeva postalo nezamjenjivo na taktičkoj razini. U ovom smislu IOS se odvažio na malu revoluciju tako što su osigurali taktičkim korisnicima njihove organske besposadne letjelice.

Jačanje besposadnih sustava

Izraelska vojska namjerava odabrati i pokrenuti ustrojavanje neovisnih timova s besposadnim letjelicama (BL) u sastavu brigada i bojni. Prvi BL sustav je tzv. mini BL pod imenom Skyrider koji je uveden u naoružanje 2009. godine. Ovaj prenosivi sustav je namijenjen pokrivanju područja od interesa zapovjednika bojne. Kontinuiran nadzor se može osigurati tako da se letjelice uskcesivno izmjenjuju nad ciljem. U planu je uvođenje u uporabu i naprednijih sustava.

Iako je zasad postignuta visoka razina integracije kopnenih i zračnih snaga IOS-a u pogledu zajedničkog planiranja,

obuke te naravno provedbe zadaća, vjeruje se da je to privremena situacija jer se očekuje da će se zrakoplovstvo u budućnosti vratiti samostalnjim zadaćama što zbog nestabilne situacije u regiji, što zbog prirode organizacije i tradicije ukorijenjene u zrakoplovnoj komponenti. Zbog toga kopnene snage potiču razvoj topništva, posebice vođenog streljiva povećane preciznosti i djelotvornosti na cilju.

Još jedno područje koje je doživjelo izmjene novom doktrinom jest uporaba oklopljene borbene inženjerije također pod izravnim zapovjedništvom taktičkog zapovjednika. Inženjerija je opremljena novim tehnologijama i opremom za borbu protiv improviziranih eksplozivnih naprava (IEN) s time da njihov cilj nije baviti se tim napravama već ih "preskočiti". Ako se naprava otkrije sa sigurne udaljenosti, postrojba je može zaobići umjesto da drži ranjivi položaj čekajući da se naprava onesposobi. Uveli su u uporabu i mala besposadna robotizirana vozila za borbu protiv IEN-a kao

i prenosive sustave za nadzor i izviđanje urbanih, zatvorenih i podzemnih prostora.

Program digitalne vojske pod imenom Zayad je također jedan od ključnih elemenata nove doktrine. Projekt je pokrenut prije osam godina radi ostvarenja zajedničke mreže koja povezuje kopnene snage u fleksibilnu i interoperabilnu cjelinu. Mreža je postala stvarnost 2009. godine kada je sustav rabljen na vježbi prve "digitalne divizije". U umreženoj formaciji oklop, pješaštvo, borbena inženjerija, topništvo i potporne postrojbe dijele zajedničku situacijsku sliku s prikazom slika u realnom vremenu od bojne do razine divizije.

Na taktičkoj razini svaka manevarska postrojba razmjenjuje i raspolaže samo informacijama koje su odgovarajuće za njihovu zadaću. Upravljanje informacijama se mijenja kako postrojba prelazi iz geografskih područja ili sektora djelovanja formiranjem ad-hoc borbenih skupina kako se boj razvija. Omogućeno je, također, i daljinsko umrežavanje ra-

zličitih zapovjednih sustava. U prošlosti su pukovnije izraelskog topništva morale imati posebne dalekodometne komunikacijske kanale s timovima za upravljanje paljbom kada su ovi bili pridruženi manevarskim bojnama. Sada ovi timovi rabe univerzalnu mrežu Zayad i oslanjaju se na digitalni podatkovni prijenos umjesto klasične glasovne komunikacije čime se izbjegavaju pogreške u razumijevanju poruka te se proces bitno ubrzava.

Zanimljivo je napomenuti da su elementi ove doktrine slični sadašnjoj decentraliziranoj zapovjednoj strukturi Američke kopnene vojske prema novom operativnom konceptu kopnene vojske (Army Operating Concept) i nacrtu revidiranog koncepta Capstone (Updated Army Capstone Concept Draft). Ovi koncepti promoviraju raspon borbenih resursa za niže taktičke razine kakve dosad nisu imali na raspolaganju uključujući obavještajne analitičare i druge granske i rodovske specijaliste na najnižim taktičkim razinama. ■

Teški transporter Nemer

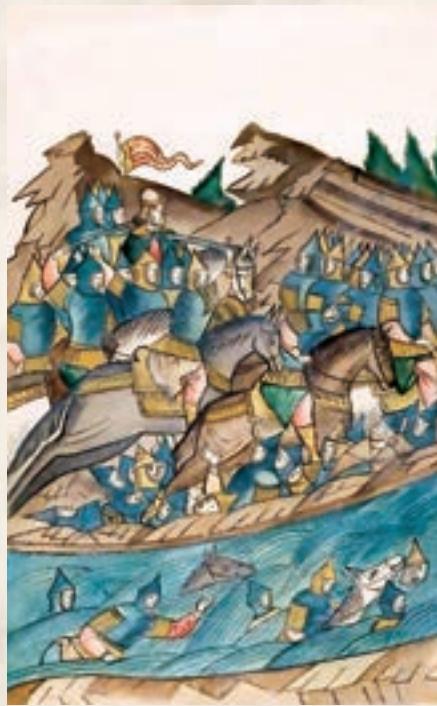
Malo poznata u europskoj povijesti, bitka na rijeci Voži 11. kolovoza 1378. bila je prva ozbiljna pobjeda Rusa nad mongolskom Zlatnom hordom...

BITKA NA VOŽI 1378. KRAJ NEPOBJEDIVOSTI MONGOLA

Nakon pobjede na rijeci Kalki Mongoli su zadržali administrativni i formalni državno-feudalni suverenitet ruskih kneževina. No, istodobno su ih držali u snažnom vazalnom odnosu. Da bi povećali ovisnost ruskih kneževa, mongolski kanovi stalno su potpirivali njihovo međusobno rivalstvo, netrpeljivost i unutarnje napetosti. Jedan od proizvoda takve politike bilo je stvaranje Moskovske Kneževine u prvoj polovici XIII. stoljeća. Odvojila se od tada vrlo jake Vladimirsко-suzdaljske kneževine. Da bi dodatno potaknuo međusobno suparništvo dvaju kneževa, mongolski kan je Moskvljanima udijelio povelju (*jarljik*) kojom je stekla znatne povlastice u odnosu na ostale ruske kneževine. No, umjesto očekivanog rivalstva i zavisti drugih kneževa, Moskovska Kneževina drukčije je iskoristila dobivene povlastice. Ojačala je svoj gospodarski položaj i postala neformalni pokretač kohezivnih procesa ostalih ruskih zemalja.

Moskva postaje središte

Tijekom vladavine Danila Aleksandrovića (1276. – 1303.) Moskovska kneževina uvećana je dva puta, njezine graniče išle su srednjim tokom rijeke Moskve i gornjim tokom rijeke Kljazme. Ubrzo je i grad Moskva postao stalno prebivalište sveruskog metropolita, koji je do tada boravio u Vladimиру. Njegovim je preseljenjem moskovskim kneževima osigurana i potpora Ruske pravoslavne crkve koja je u to vrijeme imala iznimno veliku gospodarsku i političku moć. Gospodarski, politički i demografski ojačana Moskovska Kneževina, zahvaljujući i svom iznimno pogodnom gestrateš-

Mnoštvo mongolskih ratnika utopilo se u rijeci

kom položaju u središtu ruskih zemalja, počinje početkom XIV. stoljeća ujedinjavati ostale ruske krajeve. U tom pogledu najviše je postigao knez Ivan I. Danilovič Kalita (1328. – 1340.), oslanjajući se na visoko plemstvo (bojare), crkvu i gradsko stanovništvo. U drugoj polovici XIV. stoljeća potpunom se ujedinjenju usprotivila jedino Tverska i Rjazanska te Novgorodska kneževina, koja je bila dodatno osnažena i stabilizirana pobjedom na Čudskom jezeru.

Dvor velikog kneza

Shvativši da se potpuno ujedinjenje može ponajprije ostvariti jačanjem vojne sile, moskovski je knez započeo intenzivne reforme svoje vojske. Ona je, zapravo, u to vrijeme imala sva

feudalna obilježja, ali ujedno i snažno izraženu središnju vlast kneza s potpuno samostalnim donošenjem svih odluka, pogotovo onih vojnog karaktera. Njemu su bezuvjetno bili podređeni svi ostali feudalci i velikaši te sve plemenske i rodovske starješine. Koristeći se takvom zapovjednom strukturom, knez je ustrojio vojsku čiju elitu je činio "Dvor velikog kneza" sastavljen od krupnih feudalaca s njihovim vazalima i plaćenim odredima. Uključeno je i srednje plemstvo koje je bilo obvezno osobno služiti i osigurati sebi konje, naoružanje i opremu te kneževu dvorsko plemstvo. Glavninu snaga činile su gradske (moskovske) pukovnije i pukovnije savezničkih zemalja i ujedinjenih kneževina. Uglavnom, moskovski knez mogao je u relativno kratkom razdoblju prikupiti vojsku veću od 60 000 vojnika.

Ambiciozni Dmitrij Ivanovič

Pod vladavinom ambicioznog i autoritativnog velikog kneza Dmitrija Ivanovića Donskog, Kalitinog unuka, Moskovska kneževina osjetila se dovoljno snažnom za oslobođenje od mongolske dominacije, čemu je dodatno pridonijela njegova vojnička sposobnost. Shvativši nužnost snažne, dobro utvrđene strateške osnovice, moskovski Kremlj je 1367. opasao kamenim bedemom i uređio ga u stilu suvremene fortifikacije tog doba. Zahvaljujući fortifikaciji, Dmitrij Ivanović (nadimak "Donski" dobio je tek nakon Kulikovske bitke, koju ćemo također obraditi) je tri puta obranio Moskvu (1368., 1370. i 1372.) od napada litavskog kneza Olgierda. Potom je porazio Povolžske Bugare 1376. učinivši

ih svojim vazalima. Nakon te pobjede veliki knez Dmitrij je odbio vazalne obveze prema Mongolima, što je izazvalo gotovo trenutačnu reakciju velikog kana Mamaia. Počeo je prikupljati vojsku da bi "urazumio" svog neposlušnog vazala.

Malo poznata u europskoj povijesti, bitka na rijeci Voži 11. kolovoza 1378. bila je prva ozbiljna pobjeda Rusa nad mongolskom Zlatnom hordom. Nakon što je Dimitrij Ivanovič saznao za pokret mongolskih snaga, odlučio je krenuti im ususret i prihvati bitku na njemu prihvativlju terenu. Priliku je dobio na obali rijeke Vože, pritok Oke, gdje je nakon vrlo temeljitog i uspješnog izviđanja sačekao dolazak Mongola s druge obale.

Udar, bijeg i mrtvi zapovjednik

Rusi su blokirali jedini gaz na rijeci u tom prostoru, zauvezši polukružni borbeni postroj osloncem na dominantni brežuljak iza njih. Mongoli pod zapovjedništvom murze (vojskovođe) Begića pristigli su 11. kolovoza na drugu obalu rijeke i odmah uočili bolji taktički

Ivan Danilović, zvan Vreća Novca udario je temelje jakoj Moskovskoj Kneževini

položaj protivnika. Ipak, nakon dugog čekanja mongolski vojskovođa odlučio je prijeći rijeku, razviti svoje snage odmah nakon prijelaza i obuhvatnim napadom s obje strane opkoliti Ruse. No, Rusi su odbili napad Mongola i prije nego što su ovi uspjeli prijeći rijeku te

izveli snažni protunapad. Mongolske snage primile su snažni ruski udar dok su još bile u krajnje nepovoljnu položaju posred riječnog gaza. Počele su uzmicati u neredu, pri čemu su se mnogi ratnici udavili. Dmitrij je iskoristio rasulo Mongola, nastavljajući napad do njihova potpunog poraza. Pokolj koji je uslijedio zaustavio je tek dolazak mraka, omogućivši ostacima ostataka mongolske vojske da izvuku živu glavu.

Kako je o toj bitki poznato vrlo malo važnih činjenica, nikada pouzdano nije utvrđeno koliki su bili gubici sukobljenih strana. Zapravo, nikada nisu pouzdano utvrđeni ni podaci s kojim brojnim stanjem su sukobljene strane ušle u bitku. Procjenjuje se da su Mongoli gotovo izgubili cijelu vojsku koja je ušla u bitku, a ubijen je i njihov zapovjednik Begić. Osim velikih ljudskih gubitaka protivnika, koji su nesumnjivo teško uzdrmali Zlatnu hordu, postignut je daleko veći psihološki učinak kod Rusa, jačanjem njihova samopouzdanja i borbenog morala. ■

Prizor s jedne od svečanosti na kojima se rekonstruira bitka na rijeci Voži

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM
OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

Informacije u srbijanskom tisku o bojevima za Tovarnik i Ilaču (V. dio)

Premda nisu dobili odgovor na postavljena pitanja, ogorčeni rezervisti iz Valjeva ostali su ustrajni u tome da im se obrati netko od srpskih dužnosnika i objasni ciljeve za koje ratuju. Obratio im se Dragan Đagojlović, ministar za vjerska pitanja u Vladi Srbije, koji je obrazlažući nazočnima zašto još ne može postojati srpska vojska umjesto JNA, zapravo potvrdio izravnu umješanost Srbije u agresiji na Hrvatsku i Vukovar. O tome je iz Valjeva izvjestio novinar Borbe:

Nekoliko stotina valjevskih rezervista, koji su posle vatretnog okršaja u borbama u Tovarniku napustili Šid (u međuvremenu se vratio nekoliko hiljada) odbivši da dalje sudjeluju u ratu u kome su, kako kažu, izdani, strpljivo su, posle obraćanja vlasti Srbije i Generalštabu (u utorak u 15 časova putem telefaksa) čekali da neko od pozvanih dođe i sasluša ih. Tek pred ponoć, na iznenadenje prisutnih, stigao je ministar za verska pitanja vlade Srbije Dragan Đagojlović. Obraćajući im se u sali SO Valjeva Đagojlović je rekao: "Mi stalno govorimo da Srbija nije u ratu sa Hrvatskom, ali je to srpski narod. Mi to ne možemo da kažemo zbog svetskog javnog mnenja, jer bi onda Srbija bila agresor. Jer, kada je vojnik JNA u Hrvatskoj ne može se reći da je to Srbija. Zbog toga Srbija ne može da ima svoju vojsku u JNA. Ono što je opasno, napuštanje jedinica je da se drugi na osnovu toga ne ohrabre, ne kaže Srbi nisu ono što su bili, pa se dignu i Muslimani i Šiptari."

Prisutni su uglas uveravali ministra da su izdani, (...) da su ih 'tukli' pored mupovaca i sopstvena avijacija i artiljerija. Uz sve to, dosta uznemirenja i revolta među njih unelo je saopštenje Prve armijske oblasti u kojem su nazvani izdajnicima. Navodimo svedočenja nekih od njih, kako su ih prezentirali ministru:

Stanko Petrović: "Opkoljene iza Tovarnika biju nas sa tri strane. Ustaše sa dve, a naša artiljerija iz Šida. 'Pomogla' je i avijacija koja je stigla iz Bihaća i tukla po nama.

Komandir tenkovske jedinice nema kartu, dvogled, a šalju ga da prati konvoj od 250 kamiona punih municije i mina."

Milovan Matić: "Kada smo se nalazili između Tovarnika i Ilače stajali smo na transporterima i mahali zastavama avionima, koji su nas nadlijetali. I oni su nama mahali krilima u prvom naletu, a u drugom naletu nas bombardovali, u trećem mitraljirali."

Dragan Radonjić, rezervni poručnik: "Mi i Kragujevčani imali smo havariju – gledao sam kako iz pogodenog kamiona lete kao konfete ... (...) Sve dok je Hrvat naš vrhovni komandant ni jedan srpski vojnik iz Valjeva neće ići."

Rade Andrić: "Kada nas je posetio načelnik Generalštaba Blagoje Adžić ja sam doneo izmasakriranog druga koga je bombardovala naša avijacija. Rekao sam: 'Ako nas biju ustaše zašto nas nije naša avijacija.' Odgovorio mi je: 'Ćuti vole jedan. To je laž! Prisutni poručnik je rekao: 'Generale, nije laž'. A on je htio da potegne pištolj. Tako sam dobio partizansko ime 'Vo'. Tražim da mi se general izvini pred celim srpskim auditorijem. U protivnom sam spremam da branim čast, a on neka bira oružje.' (...)"

Susret je završen oko dva sata posle ponoći. (...) Pored rezervista iz Šida vratio se i oko 500 valjevskih teritorialaca koji su bili u Bršadinu (Dragan Todorović, "Da se general izvini", Borba, četvrtak, 26. septembar 1991., 3; Vreme, 30. septembar 1991., str. 8, 10).

Zahtjevu Valjevčana da im se obrati netko od zapovjednika JNA i govoru ministra Đagojlovića pozornost je posvećena i u srpskom tjedniku Vreme, iz čijeg se ironičnog komentara može zaključiti da je Srbija u ratu, a da je njezina vojska JNA: Iz Generalštaba im nije došao niko, jer bi došli „izdajicama i kuvavicama“. Ali im je zato vlasta Srbije, od svih ljudi, poslala Dragana Đagojlovića, ministra vere i bogoslovija. G. Đagojlović je rezervistima objasnio prostim narodnim

jezikom, kao seoski paroh, o čemu je reč: Srbija, tobož, nije u ratu da ne bi ispala agresor, pa tako i nema svoju vojsku, nego je ima unutar JNA. Ne valja, kaže, da napuštaju jedinice, jer će drugi da kažu da "Srbi nisu ono što su bili, pa će da se dignu i Muslimani i Šiptari". Rezervisti nisu bili impresionirani i nastavili su s pričama o zlosrećnom vojevanju (Vreme, 30. septembar 1991., str. 8).

Nakon "ministra vjere" rezervistima se drugom prilikom obratio ministar odbrane, general Tomislav Simović, koji je rekao da su "nadležni organi dobili instrukcije da slučajevi dezertonstva rešavaju po ubrzanim postupku". O tome je u tjedniku Vreme zapisano: Jedan od nazočnih rezervista Milivoje Živković upitao je generala Simovića: "Jesam li ja dobrovoljac ili nisam? Pošto Srbija nije u ratu, ako sam dobrovoljac i nisam obavezan, ne idem nikud." General je objasnio da će "sve nedoumice o srpskoj ili jugoslavenskoj vojsci biti razrešene kad se donese zakon o srpskoj vojsci, što je inače prva zvanična najava takvog zakona. General je stoički saslušao i ljutu majku Milenu Kusurović: "Hoću da mi dete bude na srpskoj teritoriji, živo ili mrtvo! Meni je sin veći heroj što se vratio živ, nego da je tamo poginuo. Govorila sam i vikala: Slobo, slobodo; međutim, vidim - pogriješila sam. Više ga u vojsku ne puštam." (Vreme, 30. septembar 1991., str. 9).

Isti članak pokazuje i da je javnost u Srbiji putem medija bila "bombardirana" lažima o ratu u Hrvatskoj. U njih su se rezervisti iz Srbije mogli uvjeriti tek nakon dolaska na ratište u Hrvatsku. U prilog tome je i svjedočenje novosadskog rezervista D. R.: "Odveli su nas tamo da nas poubjiju. Rekli su da idemo u Šid, a otišli smo u Negoslavce za koje je TV Beograd tvrdila da su srovnjeni sa zemljom, a tamo ni metak nije opaljen." (Vreme, 30. septembar 1991., str. 10). ■

(Kraj)

Molim

Suze bi potekle

Što otima nam

Jedna za drugom

Povijest, domove, adrese

Jer umorno je tijelo koje nosim

Malo mira iz dana u dan prosim

Zamolit ću te lijepo

I prosim malo topline

Jer lutam slijepo

Da mi tvoje ruke dadu

Kriju mi pute

Jer jedna za drugom

Neke duše ljute

Uspomene odlaze, sve nam kradu

Molim vas dajte nam volje

Da barem našoj djeci

Malo istine molim

Jednom bude bolje..

Dok zadnje suze ne prolijem

Marija TRBIĆ

I molim malo svjetla, da ovu tamu skrije

Da joj uzor više nije

Molim sunce

Poziv na suradnju

Tebe

Pozivamo čitatelje zainteresirane za objavljivanje kratkih priča i pjesama domoljubne tematike u Hrvatskom vojniku da nam ih pošalju na adresu:

Da odneseš ovu zimu

Ministarstvo obrane, Služba za odnose s javnošću i informiranje, Odjel hrvatskih vojnih glasila (za rubriku Pozdrav domovini), Sarajevska cesta 7, 10 000 Zagreb ili na e-mail: hrovojnik@moh.hr

Što oko srca zebe

Da odneseš ovu zimu

Što me trese

BIBLIOTEKA

Jonathan Harr
Izgubljena slika
Michelangela Merisia
znanog kao Caravaggio
 Šareni dućan,
 Koprivnica, 2010.

Stoljećima izgubljena slika "Zarobljavanje Krista" te njezina zagonetna sudbina i okolnosti nestanka godinama su općinjavale Caravaggiove poklonike. Pošto je mlada studentica Francesca Cappelletti pronašla zapis u prašnjavoj arhivskoj građi, počela je potraga za umjetninom neprocjenjive vrijednosti. I onda, nakon traganja po cijelom kontinentu i kroz stotine godina povijesti, slici se početkom prošlog stoljeća gubi svaki trag - sve dok jedan restaurator nije pomnije zagledao prašnjavu i čađavu sliku iz blagovaonice Isusovačke rezidencije u Dublinu...

"Izgubljena slika Michelangela Merisia znanog kao Caravaggio" je slikovito i vješto napisano djelo, sinteza publicistike (riječ je o istinitom događaju!) te povijesnog i detektivskog romana. Napet opis traganja za izgubljenim remek-djelom autor "filmski" izmjenjuje sa zanimljivim detaljima Caravaggiova burnog života i prikaza ljepote njegova djela.

Jer, Caravaggio je bio genij, revolucionaran slikar, ali i čovjek opsjednut osobnim demonima. Prije više od četiri stotine godina pio je i galamio po krčmama i ulicama Rima, Napulja, Genove, družio se s osobama dvojbenoga moralu, a bio je i čest stanovnik zatvora. Relativno mlađ stekao je slavu i bogatstvo, ali uspjeh nije izmijenio njegovu neobuzdanu narav, a srećom ni "božansku" darovitost i nadahnuće, tako da je cijelo to vrijeme slikao djela izvanredne emotivne i vizualne snage.

Priredila Mirela MENGES

INFOKUTAK

Izložba u Galeriji "Zvonimir"

U Galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, u petak 28. siječnja u 19 sati bit će otvorene izložbe Podvodnih fotografija čiji je autor Antonio Rossetti iz Splita. Izložba je prodajna, u korist Udruge za autizam Split.

Izložba se može razgledati do 4. veljače u radno vrijeme Galerije "Zvonimir": pon-pet od 10 do 18 sati, subotom, nedjeljom i blagdanom zatvoreno. Ulaz slobodan.

VREMEPOV

30. siječnja 1889.

Tragedija u Mayerlingu

Austro-Ugarski car i hrvatski kralj Franjo Josip I. u braku s Elizabetom Bavarskom, popularnom kraljicom Sissy, imao je jednog sina. U čast utemeljitelja habsburške dinastije nazvao ga je Rudolf. Kao nasljednika habsburškog trona Rudolfu je omogućeno iznimno školovanje, u kojem je sudjelovalo 50 učitelja, te je u mladosti proputovao cijelu Europu, pripremajući se za vladanje najvećom srednjoeuropskom državom. No, kada je Rudolf dozrio za ulazak u politiku, njegovi stavovi umnogome su se kosili s očevim pogledima i politikom Monarhije. Zato je Franjo Josip I. isključio Rudolfa iz vođenja politike i oženio ga belgijskom princezom Stefani, u nadi da će Rudolf s vremenom prihvati tradicionalni habsburški konzervativizam. Kao reakciju na to Rudolf se odao raskalašenom načinu života, često mijenjajući ljubavnice i uživajući u alkoholu i opijatima. U tridesetoj godini života, umjesto da postane najmoćniji čovjek Austro-Ugarske, Rudolf je od perspektivnog i omiljenog prijestolonasljednika postao raskalašeni nezadovoljnik. Potkraj siječnja 1889. otiašao je u svoj lovački dvorac u Mayerling, 25 km jugozapadno od Beča, zajedno sa svojom tadašnjom ljubavnicom 17-godišnjom groficom Marijom Večerom. Ljubavnici su pronađeni mrtvi 30. siječnja. Prema službenom liječničkom izvješću, koje je predočeno caru Franji Josipu, Rudolf je umro od srčanog udara prouzročenog otrovom kojim ga je Marija otrovala. U sljedećem je razdoblju oko misteriozne smrti prijestolonasljednika stvoren čitav niz priča. Deseci verzija njegove smrti su prepričani u brojnim dramama i književnim djelima, a snimljeno je i nekoliko filmova na tu temu. No, prava istina se nikada nije saznala. Pretpostavljaljalo se da je Marija Večera bila trudna ili da je Rudolf smaknut zbog toga što je pripremao urotu kojom je želio svrgnuti oca s prijestolja. Kako je bio politički izoliran i nezadovoljan životom, najvjerojatnija verzija tragičnog Rudolfovog kraja je samoubojstvo. Pričalo se da je Rudolf prije nego što je ponudio zajednički kraj Mariji Večeri, isto to nudio i nekim svojim drugim ljubavnicama. Franjo Josip I. nadživio je gotovo 30 godina sina jedinca, proživljavajući, osim ove, još mnoge druge obiteljske tragedije. Kraljicu Sissy je ubio suludi anarhist, njegova brata Maksimilijana smaknuli su meksički revolucionari, a novog prijestolonasljednika, nečaka Franju Ferdinanda srpski nacionalisti u Sarajevu.

28. siječnja 1573. - počela Seljačka buna Matije Gupca

28. siječnja 1994. - oslobođena Peruća

30. siječnja 1933. - Hitler došao na vlast

1. veljače 1918. - pobuna hrvatskih mornara u Boki kotorskoj

2. veljače 1991. - ukinut apartheid u Južnoj Africi

3. veljače 1973. - prekinute borbe u Vijetnamu

Leon RIZMAUL

Ivan ŠARIĆ

Odora francuskog časnika EUFOR-a

Nakon postizanja Daytonskog mirovnog sporazuma 1995., NATO je u BiH rasporedio čak 60 000 vojnika. U operaciji je sudjelovalo više od pola milijuna vojnika iz 43 zemlje.

Francuski, marokanski, njemački, talijanski i španjolski vojnici u sklopu Multinacionalne divizije Salamandre, raspoređeni su u zonu odgovornosti Jugoistok. Opskrba postrojbi uglavnom je bila preko luke Ploče, gdje su bile smještene postrojbe za opskrbu. Vojni muzej u

posjedu je odore francuskog zapovjednika opskrbne baze Ploče, pukovnika H. Figeata koji ju je osobno darovao Vojnom muzeju 2003. Odora se sastoji od: beretke plave boje s oznakom francuskog zrakoplovstva, bluze i hlača izrađenih u četverobojnom maskirnom tisku i čizama. Na desnom ramenu bluze našivena je oznaka postrojbe, s natpisom *Division salamandre*, a na lijevom francuska zastava s natpisom *France*. Na ramanom dijelu su naramenice na kojima su oznake čina.

Snimio D. VLAHOVIĆ

35

HRVATSKI VOJNIK

Nakladnik: MINISTARSTVO OBRANE RH
SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I INFORMIRANJE
Odjel hrvatskih vojnih glasila

Glavni urednik: Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@mohr.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić (vpintar@mohr.hr)
Zamjenik glavnog urednika za internet: Toma Vlašić (toma.vlastic@mohr.hr)

Urednici i novinari: Leida Parllov (leida.parlov@mohr.hr),
Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com)

Lektorice: Gordana Jelavić, Milenka Pervan Stipić

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Josip Kopi, Davor Kirin

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Damir Bebek, Predrag Belušić

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo, tel: 3784-937

Marketing i financije: Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Tisk: Vjesnik d.d., Slavonska avenija 4, Zagreb

Naslov uredništva: MORH, Služba za odnose s javnošću i informiranje,
p.p. 252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>, e-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 5400 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2011.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

www.naval-art.com

web info

Dokažite da niste samo ljubitelj oružja i da vas ne zanimaju samo ratovi nego imate i umjetničku stranu. Posjetite link posvećen slikarstvu. Doduše, omiljena tema umjetnika zastupljenih na www.naval-art.com su ratni brodovi, pa ćete se ipak držati svojih dosadašnjih interesa. Šalu na stranu, stranica nije samo vizualno zanimljiva, nego svaki model (ili ratni brod), a ima ih raznolikih, ima popratnu priču sa zanimljivim podacima. Naravno, kako većina ovakvih stranica ima trgovački karakter, i ovdje vam se nudi da kupite isprint omiljenog broda u raznim veličinama i iz kistova raznih autora. Ako ništa drugo, prosurfatte malo, nećete izgubiti vrijeme!

D. VLAHOVIĆ

www.hrvatski-vojnik.hr